

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវ

ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២០

▶ ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក*?

ចំណុចសំខាន់ៗ

- ▶ វិស័យកាត់ដេរក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក កំពុងទទួលរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយសារវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ ដែលបង្កជាបញ្ហាប្រឈមសម្រាប់កម្មករ និងសហគ្រាសរាប់លានក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ និងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើវិស័យជាច្រើន។
- ▶ គិតត្រឹមខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២០ ក្នុងចំណោមកម្មករកាត់ដេរ ២ នាក់នៅអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក មានកម្មករម្នាក់រស់នៅក្នុងប្រទេសដែលតម្រូវឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការសំខាន់ៗទាំងអស់ រួមទាំងរោងចក្រកាត់ដេរ។ ការងារជិតពាក់កណ្តាលក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរក្នុងតំបន់នេះពឹងផ្អែកលើតម្រូវការក្នុងស្រុក ឬតម្រូវការរបស់ប្រទេសផ្សេងទៀតដែលកំពុងអនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់យ៉ាងតឹងរ៉ឹង ហើយវិស័យលក់រាយរបស់ប្រទេសទាំងនេះកំពុងធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង។
- ▶ ពាណិជ្ជកម្មកាត់ដេរសកលបានស្រុតចុះយ៉ាងខ្លាំងនៅឆមាសទី ១ នៃឆ្នាំ ២០២០។ ក្នុងករណីខ្លះ ការនាំចូលពីបណ្តាប្រទេសផលិតសម្លៀកបំពាក់នៅអាស៊ីទៅកាន់ប្រទេសបញ្ចូលទិញធំៗ ថយចុះរហូតដល់ ៧០%។ ការលុបចោលការបញ្ជាទិញកើតមានជាហូរហែតាំងពីដើមដំបូងនៃវិបត្តិនេះ ចំណែកក្រុមហ៊ុនផលិតសម្លៀកបំពាក់ត្រូវរក់ខានផលិតកម្ម ដោយសារការផ្គត់ផ្គង់រត់គេចដើមថយចុះរហូតដល់ ៦០%។
- ▶ ការបិទរោងចក្រផ្គត់ផ្គង់រាប់ពាន់កន្លែង (បណ្តោះអាសន្ន ឬអចិន្ត្រៃយ៍) បានធ្វើឱ្យមានការរំសាយ និងបញ្ឈប់កម្មករពីការងារ។ រោងចក្រដែលបានបើកដំណើរការឡើងវិញ ក៏មានការកាត់បន្ថយចំនួនកម្មករផងដែរ។ កម្មករធម្មតាបាត់បង់ការងារយ៉ាងតិច ២-៤ សប្តាហ៍ ប៉ុន្តែក្នុងចំណោមកម្មករ ៥ នាក់ មានកម្មករតែ ៣ នាក់ប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានគេហៅឱ្យចូលធ្វើការវិញ។ ក្នុងចំណោមកម្មករដែលមានការងារធ្វើរហូតដល់ត្រីមាសទី ២ នៃឆ្នាំ ២០២០ ពួកគេក៏ប្រឈមនឹងបញ្ហា ដូចជា ការថយចុះប្រាក់ចំណូល និងការពន្យារពេលបើកប្រាក់ឈ្នួលផងដែរ។
- ▶ ក្នុងតំបន់នេះ កម្មករភាគច្រើនជាស្ត្រី ហើយពួកគេទទួលផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដោយសារវិបត្តិនេះខ្លាំងជាងកម្មករជាបុរស។ បញ្ហានេះបានបង្កើនវិសមភាពកាន់តែខ្លាំងក្នុងបន្ទុកការងារការបែងចែកការងារ ការបែងចែកការងារថែទាំដែលមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល និងការបែងចែកប្រាក់ចំណូល។
- ▶ ទោះបីជារោងចក្រជាច្រើនបានចាត់វិធានការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃជំងឺកូវីដ ១៩ ក្តី ក៏ក្នុងករណីមួយចំនួន វិធានការសុខភាព និងសុវត្ថិភាពការងារមិនត្រូវបានអនុវត្តជាប់លាប់នោះទេ។
- ▶ វិស័យកាត់ដេរក្នុងប្រទេសមួយចំនួនមិនសូវមានការចរចាជាសហគមន៍ និងមានការរឹតត្បិតយ៉ាងខ្លាំងលើសេរីភាពខាងសមាគម។ កិច្ចសន្ទនាសង្គមមានប្រសិទ្ធភាពតែក្នុងប្រទេសដែលមានការរៀបចំ ឬការផ្ដួចផ្ដើមកិច្ចសន្ទនាស្រាប់តែប៉ុណ្ណោះ។
- ▶ ការឆ្លើយតបរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ទៅនឹងវិបត្តិនេះគឺការជួយដល់កម្មករ និងសហគ្រាសក្នុងវិស័យផ្សេងៗ ប៉ុន្តែការគាំទ្ររបស់រដ្ឋាភិបាលគឺមិនគ្រប់គ្រាន់ឡើយ។ សេចក្តីអំពាវនាវជាសកល (Global Call to Action) ជាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទូទាំងវិស័យឧស្សាហកម្មដែលជួយគាំទ្រដល់រោងចក្រ និងកម្មករក្នុងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ តាមរយៈការតម្រូវឱ្យមានការប្តេជ្ញាចិត្តតាមដានបន្ត និងចាត់វិធានការដោយរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរ។
- ▶ អនុសាសន៍គោលនយោបាយ និងឯកសារជំនួយស្មារតីរបស់ ILO អាចផ្តល់គំនិតល្អៗដល់រដ្ឋាភិបាល និងដៃគូសង្គម ក្នុងការប្រឈមមុខនឹងវិបត្តិនេះ ព្រមទាំងជួយបង្កើនភាពធន់ និងនិរន្តរភាពនៃឧស្សាហកម្មកាត់ដេរក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩។

* ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវនេះរៀបរៀងឡើងដោយ James Lowell Jackson, Jason Judd (អ្នកទាំងពីរមកពីសាកលវិទ្យាល័យ Cornell, គម្រោង New Conversations ក្នុងសាលាទំនាក់ទំនងឧស្សាហកម្ម និងការងារ) និង Christian Viegelahn (អង្គភាពវិភាគ និងសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ (RESA) ការិយាល័យ ILO ប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក)។ ឯកសារនេះកើតចេញពីគម្រោងស្រាវជ្រាវរួមរវាង ILO និងសាកលវិទ្យាល័យ Cornell និងសម្របសម្រួលដោយ Jeffrey Eisenbraun, Arianna Rossi (អ្នកទាំងពីរមកពីគម្រោង Better Work), Christian Viegelahn (RESA) និង David Williams (គម្រោងការងារសមរម្យក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរ ILO-SIDA)។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

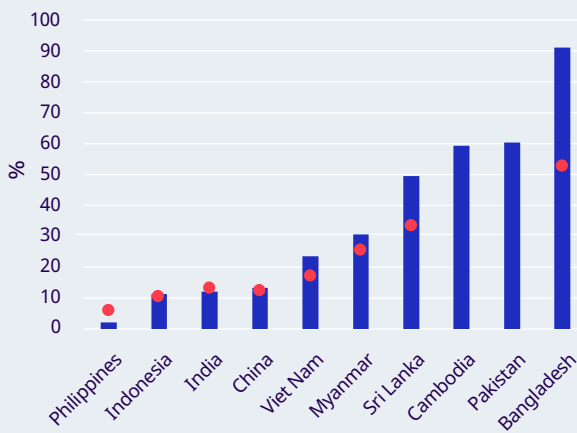
ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

▶ សេចក្តីផ្តើម

ឯកសារនេះនឹងវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ លើកម្មករ និងរោងចក្រក្នុងសង្គមក្រីក្រដែលរស់នៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក។ ប្រទេសនៅជុំវិញពិភពលោកកំពុងប្រឈមនឹងការឆ្លងរីករាលដាលយ៉ាងខ្លាំងក្លា ហើយរាលដាលនេះបានផ្ទុះឡើងជាថ្មីក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលបានគ្រប់គ្រងស្ថានភាពជំងឺនេះពីមុនមក។ ដូច្នេះ ជំងឺកូវីដ ១៩ នៅតែបង្កផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងលើឧស្សាហកម្មនេះដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់រោងចក្ររាប់ពាន់ និងកម្មកររាប់លាននាក់ក្នុងបណ្តាប្រទេសផលិតសម្លៀកបំពាក់ធំៗនៅអាស៊ី។

តំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក រងគ្រោះយ៉ាងខ្លាំងដោយសារផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃវិបត្តិនេះលើឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ។ ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់សរុបក្នុងតំបន់នេះស្មើនឹងការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ ៦០% នៅទូទាំងពិភពលោក។ ដូច្នេះហើយទើបគេហៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកថា “រោងចក្រផលិតសម្លៀកបំពាក់របស់ពិភពលោក” (ILO, 2017)^២។ វិស័យកាត់ដេររបស់ប្រទេសមួយចំនួនក្នុងតំបន់នេះ មានចំណែកជាងពាក់កណ្តាលនៃតម្លៃបន្ថែមក្នុងឧស្សាហកម្មផលិត និងការនាំចេញទំនិញ។

▶ រូប ១ ៖ វិស័យកាត់ដេរមានចំណែកយ៉ាងធំក្នុងការនាំចេញ និងតម្លៃបន្ថែមនៃឧស្សាហកម្មផលិត

▶ ចំណែកក្នុងការនាំចេញទំនិញ (២០១៩)

● ចំណែកក្នុងតម្លៃបន្ថែមនៃឧស្សាហកម្មផលិត (ឆ្នាំផ្តល់ចំនួនយុទ្ធសាស្ត្រ)

ចំណាំ ៖ ចំនួនស្តីពីការនាំចេញ និងតម្លៃបន្ថែម យោងតាម ISIC ១៣-១៥។

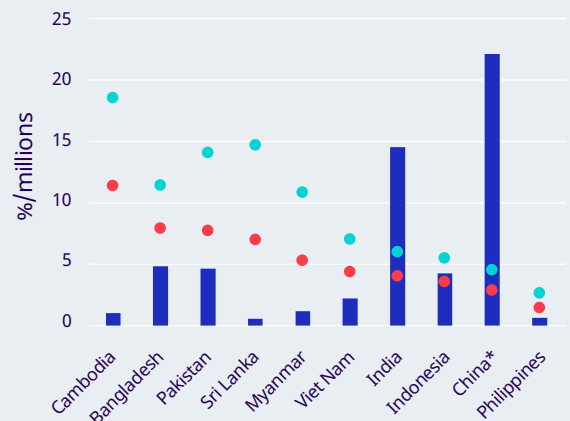
ប្រភព ៖ UNCTAD, មូលដ្ឋានចំនួនស្តីពីការនាំចេញនិងការនាំចូល (ធនាគារពិភពលោក) ដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅស្តីពីឧស្សាហកម្មប្រចាំឆ្នាំរបស់ UNIDO International។

តួលេខសំខាន់ៗ ៖ ការងារ

វិស័យកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកជាប្រភពដ៏សំខាន់នៃប្រាក់ចំណូល និងការងារ ទាំងការងារផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ។ នៅឆ្នាំ ២០១៩ ចំនួនកម្មករកាត់ដេរសរុបក្នុងតំបន់នេះគឺ ៦៥ លាននាក់ ស្មើនឹង ៧៥% នៃចំនួនកម្មករកាត់ដេរសរុបក្នុងពិភពលោក។ ជាមួយ វិស័យកាត់ដេរក្នុងតំបន់នេះបានផ្តល់ការងារ ៣,៤% នៃការងារសរុប (ធៀបនឹង ១,៦% នៅក្រៅតំបន់នេះ) ឬស្មើនឹង ២១,១% នៃការងារក្នុងឧស្សាហកម្មផលិត។ ចំនួនកម្មករកាត់ដេរធៀបនឹងចំនួនកម្មករសរុបក្នុងវិស័យផ្សេងទៀត គឺខ្ពស់ជាងគេនៅអាស៊ីខាងត្បូង (៤,៣%) បន្ទាប់មកគឺតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងអាស៊ីហ្វីលីពីន (៣,៧%) និងអាស៊ីបូព៌ា (២,៦%)។

កម្មករកាត់ដេរភាគច្រើនជាស្ត្រី (៣៥ លាននាក់) ហើយវិស័យកាត់ដេរបានផ្តល់ការងារដល់ស្ត្រីចំនួន ៥,២% ក្នុងតំបន់នេះ ឬស្មើនឹង ២៧,៩% នៃចំនួនស្ត្រីដែលធ្វើការក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មផលិត។ ក្នុងចំណោមស្ត្រី ៥ នាក់ដែលមានការងារធ្វើក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មានស្ត្រីស្ទើរតែម្នាក់ធ្វើការក្នុងវិស័យកាត់ដេរ (រូប ២)។ ក្នុងចំណោមស្ត្រី ៧ នាក់នៅប្រទេសប៉ាគីស្ថាន និងស្រីលង្ការ មានស្ត្រីម្នាក់ធ្វើការក្នុងវិស័យនេះ ហើយក្នុងចំណោមស្ត្រី ៩ នាក់នៅប្រទេសបង់ក្លាដេស និងមីយ៉ាន់ម៉ា មានស្ត្រីម្នាក់ធ្វើការក្នុងវិស័យនេះ។ សម្រាប់ប្រទេសផ្សេងទៀតក្នុងតំបន់នេះ ចំនួនកម្មករជាស្ត្រីគឺខ្ពស់ជាងចំណែកការងារសរុបរបស់វិស័យនេះក្នុងចំនួនការងារសរុប^៤ ។

▶ រូប ២ ៖ កម្មកររាប់លាននាក់ធ្វើការក្នុងវិស័យកាត់ដេរ និងភាគច្រើនជាស្ត្រី

▶ ចំនួនការងារក្នុងវិស័យកាត់ដេរ (លាន)

● ចំណែកនៃការងារក្នុងវិស័យកាត់ដេរធៀបនឹងការងារសរុប (%)

● ចំណែកនៃការងារក្នុងវិស័យកាត់ដេរ ធៀបនឹងការងារដែលធ្វើដោយស្ត្រី (%)

ចំណាំ ៖ ចំនួនសម្រាប់ប្រទេសចិន ជាការប៉ាន់ស្មានដោយ ILO នៅឆ្នាំ ២០១៩។ ចំនួនយុទ្ធសាស្ត្រផ្នែកកម្មករចំនួនយុទ្ធសាស្ត្រផ្នែកការងារផ្នែកកម្មករផ្សេងទៀតយោងតាមសូមមើល ISIC ១៣-១៥។

ប្រភព ៖ ILOSTAT

1 លុះត្រាតែមានការបញ្ជាក់ផ្ទុយពីនេះ “វិស័យកាត់ដេរ” សំដៅលើឧស្សាហកម្មដែលមានលេខកូដ ISIC ១៣-១៥។

2 ការគណនារបស់ ILO ផ្អែកតាម UNCTAD។

3 ការប៉ាន់ស្មានរបស់ ILO ផ្អែកតាមចំនួនសម្រាប់ការងារកម្មករសរុប ឬសម្រាប់ខ្លឹមសារលក្ខណៈស្តីពីវិធីសាស្ត្រ សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ គ របស់ ILO (2020C)។ ការប៉ាន់ស្មានថ្នាក់តំបន់ រួមបញ្ចូលប្រទេសទាំងអស់ក្នុងតំបន់នេះ។

4 ដោយសារតែកម្មករជាច្រើននាក់ជាពលករចំណាកស្រុកក្នុងប្រទេស វិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ បានធ្វើឱ្យពលករកាន់តែច្រើនរំលងគ្រឿងប្រឡាក់ ជាញឹកញាប់គឺគ្រឿងប្រឡាក់ទៅតំបន់ជនបទ (Fair Wear Foundation, 2020)។ ក្នុងបណ្តាប្រទេសភាគច្រើន

▶ **ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO**

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្នុងតំបន់ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

ការពិនិត្យ “ផលប៉ះពាល់ធំធេង” នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩

អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកជាតំបន់ដំបូងគេដែលទទួលបានផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩។ ក្រោយករណីឆ្លងជាលើកដំបូងក្នុងប្រទេសចិន វីរុសកូវីដ១៩បានឆ្លងរាលដាលពាសពេញតំបន់នេះ មុននឹងឆ្លងបន្តទៅប្រទេសថៃ សាធារណរដ្ឋភូមិភាគឥសាន្ត្រី និងជប៉ុន រួចទើបមានការរកឃើញករណីឆ្លងក្នុងប្រទេសផ្សេងទៀត។ ការវិវត្តទាំងនេះបានជំរុញឱ្យរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ និងពិភពលោកទាំងមូលដាក់ចេញវិធានការមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ដូចជា ការបិទកន្លែងការងារ និងហាង និងការរឹតត្បិតការធ្វើដំណើរដើម្បីជួយទប់ស្កាត់ការចម្លងជំងឺនេះ។

ការបង្អាក់សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ដោយសារជំងឺកូវីដ ១៩ ក្នុងទីតាំងមួយ អាចបង្ក “ផលប៉ះពាល់ធំធេង” ទូទាំងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ទាំងមូល (ILO, 2020a, 2020b)។ ផលប៉ះពាល់ជាបន្តបន្ទាប់នៃវិបត្តិនេះលើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរ មានភាពជ្រាលជ្រៅ និងស្មុគស្មាញ។ ការផលិតសម្លៀកបំពាក់មិនត្រឹមតែបំពេញតម្រូវការក្នុងស្រុកប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែកម្មករ និងក្រុមហ៊ុនផលិតយ៉ាងច្រើនក៏ត្រូវបានបង្កប់ក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់សកលដែលផលិតសម្លៀកបំពាក់សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកអន្តរជាតិដែលមានមូលដ្ឋាននៅអឺរ៉ុប ជប៉ុន អាមេរិកខាងជើង និងប្រទេសផ្សេងទៀតផងដែរ។ ដូច្នេះ ការងារជាច្រើនក្នុងវិស័យនេះពឹងផ្អែកលើស្ថិរភាពនៃតម្រូវការសកល និងសកម្មភាពពលករវាយដែលមិនត្រឹមតែមានភាពរស់រវើកក្នុងទីផ្សារក្នុងស្រុកប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងលេចឡើងក្នុងទីផ្សារនៅបរទេសថែមទៀត

ផង។ ក្រៅពីនេះ កម្មករ និងក្រុមហ៊ុនផលិតក្នុងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ ពឹងផ្អែកលើស្ថិរភាពនៃលំហូរវត្ថុធាតុដើម និងធាតុចូលក្នុងផលិតកម្ម ដែលជាញឹកញាប់ត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ពីបរទេស។

ផ្នែកនៃឯកសារនេះ

ផ្នែកទី ១ នៃឯកសារនេះពិភាក្សាពីបណ្តាញសំខាន់ៗ ៣ ដែលសម្រួលដល់ផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ ១៩ លើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរ និងកម្មករ និងរោងចក្រកាត់ដេរ តាមរយៈការបង្ហាញតួលេខប៉ាន់ស្មានសម្រាប់តំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកទាំងមូល។ ខ្លឹមសារបន្តបន្ទាប់ពិភាក្សាពីកស្មានផ្នែកលើពិសោធន៍ស្តីពីផលប៉ះពាល់ជាក់ស្តែងនៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ លើប្រទេសសំខាន់ៗដែលផលិតសម្លៀកបំពាក់ក្នុងតំបន់នេះ (ឧ. បង់ក្លាដេស កម្ពុជា ចិន ឥណ្ឌា ឥណ្ឌូនេស៊ី មីយ៉ាន់ម៉ា ប៉ាគីស្ថាន ហ្វីលីពីន ស្រីលង្កា និងវៀតណាម)។ ផ្នែកទី ២ ផ្តោតសំខាន់លើផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ ១៩ លើការនាំចេញ និងការបញ្ជាទិញ ចំណែកផ្នែកទី ៣ បង្ហាញពីផលប៉ះពាល់ធំៗលើទីផ្សារការងារ ជាអាទិ៍ ការបិទរោងចក្រ ការងារប្រាក់ឈ្នួល យេនឌ័រ សុវត្ថិភាព និងសុខភាព ព្រមទាំងសេរីភាពខាងសមាគម។ ផ្នែកទី ៤ សង្ខេបអំពីគោលនយោបាយ និងកំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់រដ្ឋាភិបាល និងដៃគូសង្គមក្នុងតំបន់ សម្រាប់ការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩។ ចុងបញ្ចប់ ឯកសារនេះលើកឡើងពីអនុសាសន៍សម្រាប់ជាកន្លឹះឆ្ពោះទៅមុខដោយពិចារណាពីការអំពាវនាវឱ្យមានការគិតគូរជាថ្មី និងការរៀបចំឧស្សាហកម្មកាត់ដេរឡើងវិញក្រោយការផុតរលត់នៃវិបត្តិនេះ។

▶ **ផ្នែកទី ១ ៖ បណ្តាញសំខាន់ៗដែលសម្រួលដល់ផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩**

ខណៈដែលជំងឺរាតត្បាតនេះបានផ្លាស់ប្តូរទិដ្ឋភាពស្ទើរតែទាំងអស់នៃសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពសង្គមក្នុងតំបន់នេះ ផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ លើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរកាន់តែរីកធំឡើងតាមរយៈបណ្តាញសំខាន់ៗ ៣ ដូចខាងក្រោម ៖

ការបិទរោងចក្រ

ដំបូង រដ្ឋាភិបាលបានបញ្ជាឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការដែលមិនសំខាន់ ដែលក្នុងករណីភាគច្រើនរួមបញ្ចូលរោងចក្រកាត់ដេរ។ នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២០ ក្នុងចំណោមប្រទេស ឬដែនដី ៣៣ ក្នុងតំបន់ដែលមានទិន្នន័យ មានប្រទេស ឬដែនដី ៥ ដែលបន្តអនុវត្តវិធានការតម្រូវឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការសំខាន់ៗទាំងអស់ក្នុងផ្នែកខ្លះនៃប្រទេស។ កម្មករកាត់ដេរជាង ៣១ លាននាក់ (៤៨% នៃចំនួនកម្មករកាត់ដេរសរុបក្នុងតំបន់) រស់នៅក្នុងប្រទេសទាំងនេះ (រូប ៣) ប៉ុន្តែបើធៀបនឹងខែមេសា តួលេខគឺច្រើនជាងនេះ (ប្រទេស ឬដែនដី ២០ បានអនុវត្តវិធានការនេះ និងមានចំនួនកម្មករសរុប ៥៦ លាននាក់ ស្មើនឹង ៨៦% នៃចំនួនកម្មករកាត់ដេរសរុបក្នុងតំបន់)។

ការថយចុះតម្រូវការអ្នកប្រើប្រាស់

បណ្តាញទី ២ ដែលសម្រួលដល់ផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ លើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរគឺការធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកនៃតម្រូវការអ្នកប្រើប្រាស់ទូទាំងពិភពលោក។ មួយភាគធំនៃការធ្លាក់ចុះតម្រូវការភ្លាមៗនេះ បណ្តាលមកពីការបាត់បង់អំណាចទិញ ភាពមិនប្រាកដប្រជាកាន់តែខ្លាំងដែលកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ និងវិធានការបិទខ្ទប់ ដូចជា ការបិទហាងលក់សម្លៀកបំពាក់ ឬការរឹតត្បិតការធ្វើដំណើរ។ ទំនុកចិត្តរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ ថយចុះយ៉ាងឆាប់រហ័សបំផុត និងមិនធ្លាប់មានពីមុនមក នៅអំឡុងខែ មីនា និងមេសា ឆ្នាំ ២០២០ និងមិនទាន់អាចស្តារឡើងវិញទាំងស្រុងនោះទេ (ILO, 2020a)។ ទោះបីជាប្រទេសមួយចំនួនបានបន្តរយៈវិធានការទាំងនេះក្តី ក៏ប្រទេសជាច្រើនផ្សេងទៀតនៅតែបន្តអនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់តឹងរ៉ឹងដែល និងជាមធ្យមធ្វើឱ្យស្ថានភាពនៃវិធានការតឹងរ៉ឹងទូទៅពិភពលោក មានកម្រិតខ្ពស់។

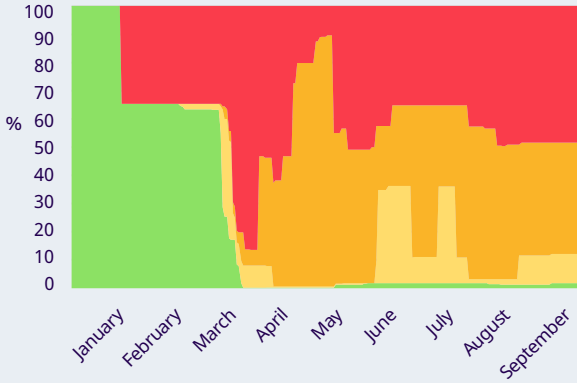
មានភាពពាក់ព័ន្ធគ្នារវាងភាពតឹងរ៉ឹងនៃវិធានការបិទខ្ទប់ និងតម្រូវការអ្នកប្រើប្រាស់។ ក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលអនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់តឹងរ៉ឹងបំផុត កំណើននៃការលក់វាយប្រចាំឆ្នាំគឺត្រឹមតែ ២៥% ប៉ុណ្ណោះ ដែលនេះជាអត្រាទាបបំផុតបើធៀបនឹងបណ្តាប្រទេសដែលមិនសូវមានវិធានការតឹងរ៉ឹង និងមានកម្រិត ១០% ទាបជាងបណ្តាប្រទេសដែលអនុវត្តវិធានការតឹងរ៉ឹងកម្រិតធម្មតា (ILO, 2020a)។

5 ILO ប៉ាន់ស្មានថា ផ្អែកតាមតារាងរបស់ OECD ស្តីពីធាតុចូល-ធាតុចូលអន្តរជាតិ ក្នុងចំណោមកម្មករ ២ នាក់ក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរ យ៉ាងហោចណាស់មានកម្មករម្នាក់រួមចំណែកដល់ការផលិតសម្លៀកបំពាក់ សម្រាប់នាំចេញទៅបរទេស ជាជាងសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក។
6 ប្រព័ន្ធតាមដានរបស់ Oxford លើការឆ្លើយតបរបស់រដ្ឋាភិបាលទៅនឹងជំងឺកូវីដ ១៩ មិនបានញែកដាច់ពីគ្នារវាងការរឹតត្បិតដែលបង្កផលប៉ះពាល់តែលើតំបន់ភូមិសាស្ត្រមួយចំនួនក្នុងប្រទេស និងការរឹតត្បិតដែលបង្កផលប៉ះពាល់លើប្រទេសទាំងមូលឡើយ។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្នុងតំបន់ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

▶ រូប ៣ ៖ កម្មករកាត់ដេររាប់លាននាក់ក្នុងតំបន់នេះរស់នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលតម្រូវឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការ

ចំនួនកម្មករកាត់ដេរដែលរស់នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសដែល.....

- ▶ តម្រូវឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការសំខាន់ៗទាំងអស់
- ▶ តម្រូវឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការក្នុងវិស័យមួយចំនួន
- ▶ ស្នើឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការ
- ▶ គ្មានវិធានការ

ចំណាំ ៖ វិស័យកាត់ដេររួមបញ្ចូល ISIC ១៣-១៥។ រូបនេះផ្អែកតាមទិន្នន័យសម្រាប់ប្រទេស ឬដែនដី ៣៣ ក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក។

ប្រភព ៖ ការគណនារបស់ ILO ផ្អែកតាមមូលដ្ឋានទិន្នន័យនៃប្រព័ន្ធតាមដានរបស់ Oxford លើការឆ្លើយតបរបស់រដ្ឋាភិបាលទៅនឹងជំងឺកូវីដ ១៩ និងការប៉ាន់ស្មានរបស់ ILO។

ក្នុងប្រទេស ឬដែនដី ១៦ ក្នុងតំបន់នេះដែលមានទិន្នន័យ និងមានកម្មករសរុប ៨៧% នៃចំនួនកម្មករសរុបក្នុងតំបន់ កម្មករកាត់ដេរប្រហែល ៦០ លាននាក់ធ្វើការក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរ (ត្រូវបានកំណត់ជាការងារដែលពឹងផ្អែកលើតម្រូវការសម្លៀកបំពាក់ក្នុងស្រុក និងតម្រូវការនៅបរទេស)^៧។ ការងារទាំងនេះរួមបញ្ចូលការងារក្នុងវិស័យកាត់ដេរ និងការងារក្នុងវិស័យដែលផ្តល់ធាតុចូលដល់វិស័យកាត់ដេរ ដូចជា វិស័យកសិកម្ម (កប្បាស ក្រចៅ ឬស្លត្រ) វិស័យផលិតសារធាតុគីមី (ពណ៌សម្រាប់ជ្រលក ឬសារធាតុគីមីផ្សេងទៀតសម្រាប់ការធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្មសម្លៀកបំពាក់) ឬវិស័យសេវាផ្សេងៗ (រចនាម៉ូត ទីផ្សារ)។ នៅពេលតម្រូវការសម្លៀកបំពាក់ថយចុះ កម្មករក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់សម្លៀកបំពាក់ទាំងមូលក៏ទទួលរងផលប៉ះពាល់ផងដែរ។

គិតត្រឹមថ្ងៃទី ៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២០ ការងារចំនួន ៤៩% ក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរ (២៩ លាន) ពឹងផ្អែកលើតម្រូវការសម្លៀកបំពាក់របស់អ្នកប្រើប្រាស់ដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសអនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់យ៉ាងតឹងរ៉ឹងបំផុត ជាទីដែលវិស័យលក់រាយធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង (រូប ៤)។ ចំនួននេះគឺទាបជាងចំនួនអតិបរមានៅដើមខែមេសា ប៉ុន្តែមានចំនួនថេរក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានសប្តាហ៍នេះ។ កម្មករដែលធ្វើការងារទាំងនេះងាយនឹងបាត់បង់ការងារ បាត់បង់ម៉ោងការងារ ឬប្រាក់ចំណូល។

ការងារចំនួន ៣១ លានទៀត (៥១%) ពឹងផ្អែកលើតម្រូវការអ្នកប្រើប្រាស់ដែលរស់នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលមានការអនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់កម្រិតមធ្យម។ ការងារទាំងនេះងាយនឹងទទួលផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដោយសារការស្រុតចុះនៃវិស័យលក់រាយក្នុងតំបន់មួយចំនួននៃប្រទេសទាំងនេះ (ទោះបីមានកម្រិតទាបក្តី)។ មានការងារតែ ២៤០.០០០ ប៉ុណ្ណោះ (០,៤%) ដែលពឹងផ្អែកលើការលក់ក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលមិនសូវមានការរីកស្បើយ (បិទខ្ទប់) ជាទីដែលតម្រូវការអ្នកប្រើប្រាស់ទទួលរងផលប៉ះពាល់តិចតួច។

ការរាំងស្ទះសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់

សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់វិស័យកាត់ដេរ ក៏ទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារការបិទកន្លែងធ្វើការនៅបរទេសផងដែរ។ ដូច្នេះ បណ្តាញទី ៣ ដែលសម្រួលដល់ផលប៉ះពាល់នេះគឺការរាំងស្ទះសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់។ ក្នុងករណីជាច្រើន ការបិទកន្លែងធ្វើការបានធ្វើឱ្យរាំងស្ទះសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ និងបង្កាក់ការនាំចូលធាតុចូលសម្រាប់ការផលិតសម្លៀកបំពាក់ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។ ការប្រើអស់ធាតុចូលអាចជាឧបសគ្គដ៏ធំក្នុងការធានាដំណើរការផលិតសម្លៀកបំពាក់ និងការផ្តល់ប្រាក់ចំណូលដល់កម្មករកាត់ដេរ (មិនគិតថាតើប្រទេសដែលមានរោងចក្រនេះអាចគ្រប់គ្រងជំងឺរាតត្បាតនេះបាន ឬយ៉ាងណានោះទេ)។

វិស័យកាត់ដេរក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលពឹងផ្អែកខ្លាំងលើការនាំចូលធាតុចូល ជាជាងការផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក ហើយមូលដ្ឋានក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលប្រមូលផ្តុំច្រើនក្នុងប្រទេសមួយ ឬប្រទេសមួយចំនួនតូច កាន់តែងាយរងគ្រោះដោយសារការរាំងស្ទះសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលពីបរទេស។ ដូច្នេះ វិស័យកាត់ដេរក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងប៉ាស៊ីហ្វិក ងាយរងគ្រោះខ្លាំងបំផុតដោយសារការបង្កាក់សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលពីបរទេស ព្រោះប្រទេសក្នុងតំបន់នេះ (ឧ. កម្ពុជា ឬវៀតណាម) បាននាំចូលធាតុចូលយ៉ាងច្រើនពីបណ្តាប្រភពផ្គត់ផ្គង់តែមួយ (រូប ៥)^៨។ ប្រទេសជាច្រើនក្នុងអនុតំបន់នេះ ពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើការផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលពីចិន។ ហេតុនេះ ប្រទេសទាំងនោះងាយរងគ្រោះដោយសារការខ្វះខាតធាតុចូល (ឧ. ប្រសិនបើប្រទេសនោះប្រឈមនឹងការបិទកន្លែងធ្វើការក្លាមៗ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងរលកទី ២ នៃជំងឺកូវីដ ១៩)។ វិស័យកាត់ដេរក្នុងតំបន់អាស៊ីបូព៌ា និងខាងត្បូង ដែលមួយផ្នែកធំគាំទ្រដោយចិន និងឥណ្ឌា មិនសូវរងគ្រោះដោយសារហានិភ័យទាំងនេះទេ ព្រោះតំបន់នេះប្រើប្រាស់ធាតុចូលភាគច្រើនដែលផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក។

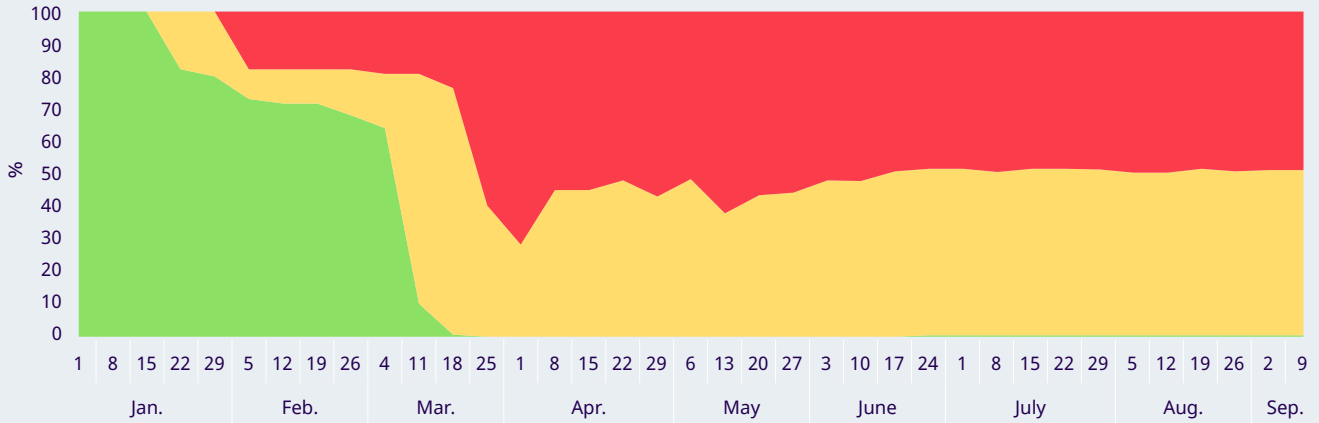
គិតត្រឹមថ្ងៃទី ៩ ខែ កញ្ញា ការផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលប្រមាណ ៣០% ពីបរទេសសម្រាប់ការផលិតសម្លៀកបំពាក់ ត្រូវបាននាំចូលពីបណ្តាប្រទេសដែលមានការបិទកន្លែងធ្វើការសំខាន់ៗទាំងអស់ យ៉ាងហោចណាស់ក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រមួយចំនួនដោយសន្មតថាមានការបង្កាក់សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលមួយចំនួននៃធាតុចូលទាំងនេះ (រូប ៦)។ បើធៀបនឹងដើមខែមេសា គឺខ្ពស់ជាងនេះ (៦០%) ប៉ុន្តែសន្មតថា ការបង្កាក់សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលនៅតែជាកត្តារាំងស្ទះដ៏ធំ ជាពិសេសក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងប៉ាស៊ីហ្វិក (៤៧%) និងអាស៊ីខាងត្បូង (៤១%)។

7 ប្រទេស ឬដែនដីទាំង ១៦ នេះ រួមមាន អូស្ត្រាលី ប្រ៊ុយណេ កម្ពុជា សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ហុងកុង (ចិន) ឥណ្ឌូនេស៊ី ឥណ្ឌា ជប៉ុន សាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ម៉ាឡេស៊ី នូវវេលហ្សេឡង់ ហ្វីលីពីន សិង្ហបុរី តៃវ៉ាន់ (ចិន) ថៃ និងវៀតណាម។
8 សម្រាប់តារាងប្រទេសដែលត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងការវិភាគការរាំងស្ទះសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលពីបរទេស សូមមើលជើងទំព័រខាងលើ។

ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

រូប ៤ ៖ ការងារស្ទើរតែពាក់កណ្តាលនៃការងារសរុបក្នុងសង្គមក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកដែលពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកលើកម្រៃការប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសដែលអនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់តឹងរ៉ឹង

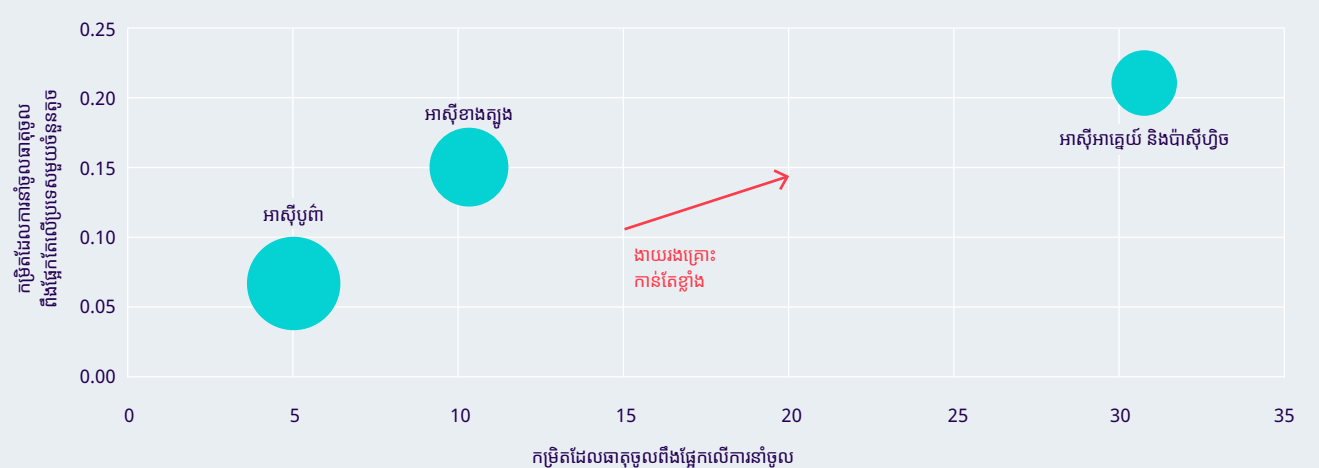
ការងារដែលពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកលើកម្រៃការប្រើប្រាស់សម្រាប់កម្រិតក្នុងបណ្តាប្រទេសដែល ...

- ▲ អនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់កម្រិតទាប
- ▲ អនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់កម្រិតមធ្យម
- ▲ អនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់កម្រិតខ្ពស់

ចំណាំ ៖ ជើងទំព័រ ២ រៀបរាប់ពីប្រទេសដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងការវាយតម្លៃនេះ។ ការងារក្នុងសង្គមក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកដែលពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកលើកម្រៃការប្រើប្រាស់ផលិតផលក្នុង ISIC ១៣-១៥។ សម្រាប់ខ្លឹមសារលម្អិតស្តីពីវិធីសាស្ត្រនេះ សូមមើល ILO (2020a)។

ប្រភព ៖ ការវាយតម្លៃរបស់ ILO ផ្អែកតាមការវាយតម្លៃ OECD ស្តីពីធាតុចូល-ធាតុចូលអន្តរជាតិ និងមូលដ្ឋានទិន្នន័យនៃប្រព័ន្ធតាមដានរបស់ Oxford លើការឆ្លើយតបរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងជំងឺកូវីដ ១៩។

រូប ៥ ៖ វិស័យកាត់ដេរក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងប៉ាស៊ីហ្វិក ងាយរងគ្រោះខ្លាំងបំផុតដោយសារការបង្អាក់សង្គមក្នុងតំបន់ធាតុចូល

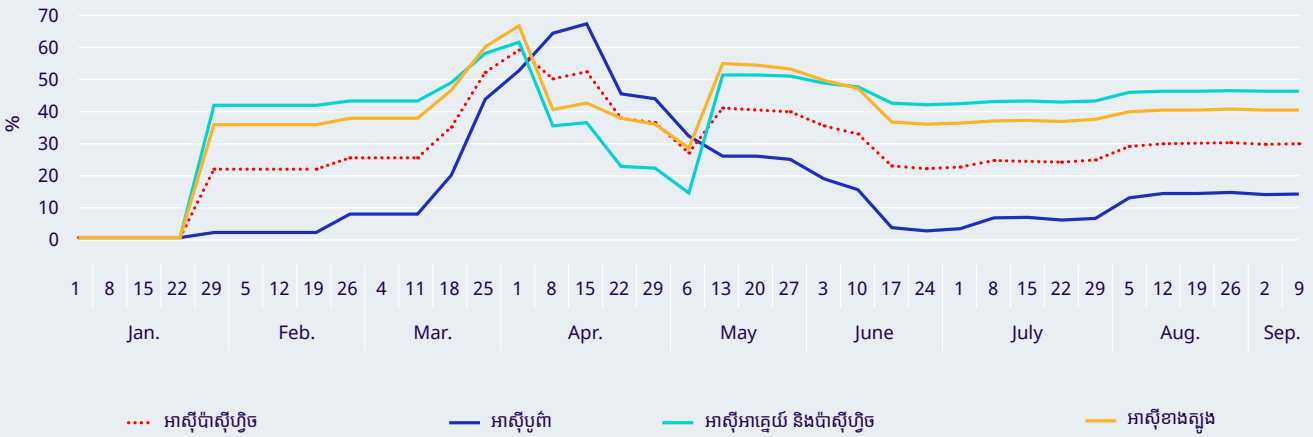
ចំណាំ ៖ ទំហំនៃព្រំបន្តបង្ហាញពីការងារសរុបក្នុងវិស័យកាត់ដេរក្នុងតំបន់នេះ។ អ័ក្សផ្នែកបង្ហាញពីកម្រិតដែលធាតុចូលពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកលើកម្រៃការប្រើប្រាស់ធាតុចូលអាចត្រូវបានបង្អាក់ដោយការបិទខ្ទប់កម្រិតនៅប្រទេស។ កម្រិតនេះត្រូវបានវាយតម្លៃដោយប្រើប្រាស់ការវាយតម្លៃនិងការងារនៃធាតុចូលអន្តរជាតិដែលបាននាំចូលក្នុងធាតុចូលសរុបដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រទេសនីមួយៗក្នុងវិស័យកាត់ដេរ។ អ័ក្សយន្តបង្ហាញពីកម្រិតដែលការនាំចូលធាតុចូលត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ពីប្រទេសមួយចំនួនតូច ដែលអាចបង្កជាបញ្ហាប្រសិនបើប្រទេសទាំងនេះអនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់កម្រិតខ្ពស់។ កម្រិតនេះត្រូវបានវាយតម្លៃដោយសន្ទស្សន៍មធ្យម Herfindahl រៀបរាប់នឹងការងារនៃធាតុចូលអន្តរជាតិដែលបាននាំចូលពីប្រទេសផ្គត់ផ្គង់។ ជើងទំព័រ ២ រៀបរាប់ពីប្រទេសដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងការវាយតម្លៃនេះ។ វិស័យកាត់ដេរមាន ISIC ១៣-១៥។ សម្រាប់ខ្លឹមសារលម្អិតស្តីពីវិធីសាស្ត្រនេះ សូមមើល ILO (2020a)។

ប្រភព ៖ ការវាយតម្លៃរបស់ ILO ផ្អែកលើការវាយតម្លៃ OECD ស្តីពីធាតុចូល-ធាតុចូលអន្តរជាតិ

ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

រូប ៦ ៖ ការវាស់ស្ទង់សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលក្នុងវិស័យកាត់ដេរ នៅតែមានកម្រិតខ្ពស់ក្នុងតំបន់អាស៊ីបូព៌ា អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងប៉ាស៊ីហ្វិក

ចំណាំ ៖ រូបនេះបង្ហាញពីភាគរយមធ្យមនៃការផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលអន្តរកាលដែលត្រូវបាននាំចូលពីបណ្តាប្រទេសដែលតម្រូវឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការសំខាន់ៗទាំងអស់។ ការគណនាផ្អែកលើទិន្នន័យសម្រាប់ ៦៤ ប្រទេសដែលមានចំនួនកម្មករកាត់ដេរ ៧៤% នៃចំនួនកម្មករកាត់ដេរសរុបក្នុងពិភពលោក។ ជើងចំនី ២ រៀបរាប់ពីបណ្តាប្រទេសដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងការប៉ាន់ស្មាននេះ។ វិស័យកាត់ដេរមាន ISIC ១៣-១៥។ សម្រាប់ខ្លឹមសារលម្អិតស្តីពីវិធីសាស្ត្រនេះ សូមមើល ILO (2020a)។

ប្រភព ៖ ការប៉ាន់ស្មានរបស់ ILO ផ្អែកតាមតារាងរបស់ OECD ស្តីពីធាតុចូល-ធាតុចូលអន្តរកាល និងមូលដ្ឋានទិន្នន័យប្រព័ន្ធតាមដានរបស់ Oxford លើការឆ្លើយតបរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងជំងឺកូវីដ ១៩។

ផ្នែកទី ២ ៖ ផលប៉ះពាល់លើពាណិជ្ជកម្ម និងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់

ការដួលរលំនៃពាណិជ្ជកម្មកាត់ដេរ

ផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ បានធ្វើពាណិជ្ជកម្មកាត់ដេរសកលស្រុតចុះនៅឆមាសទី ១ នៃឆ្នាំ ២០២០។ ការនាំចូលរបស់ប្រទេសធំៗពីប្រទេសផលិតសម្លៀកបំពាក់នៅអាស៊ី ថយចុះយ៉ាងខ្លាំង និងធ្វើឱ្យមានការបិទរោងចក្រជាច្រើន (ទាំងបណ្តោះអាសន្ន និងគ្មានពេលកំណត់) និងការវិសាយកម្មករទ្រង់ទ្រាយធំ។

ការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ថយចុះ ២៦% នៅអំឡុងខែ មករា-មិថុនា បើធៀបនឹងអំឡុងពេលដូចគ្នានៅឆ្នាំ ២០១៩ (រូប ៧)។ ទិន្នន័យបង្ហាញថាការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ក៏ធ្លាក់ចុះផងដែរនៅសហភាពអឺរ៉ុប (២៥%) និងជប៉ុន (១៧%)។ ជាមួយគ្នានេះការនាំចូលនៅឆ្នាំ ២០២០ ធៀបនឹងឆ្នាំ ២០១៩ គឺ ១៧,៥ ពាន់លានដុល្លារសម្រាប់សហភាពអឺរ៉ុប, ១៧ ពាន់លានដុល្លារសម្រាប់សហរដ្ឋអាមេរិក និង ២,៦ ពាន់លានដុល្លារសម្រាប់ជប៉ុន។ ទីផ្សារនាំចូលទាំងនេះដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់បណ្តាប្រទេសផលិតសម្លៀកបំពាក់ ព្រោះសហភាពអឺរ៉ុប សហរដ្ឋអាមេរិក និងជប៉ុន ជាទីផ្សារនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ធំជាងគេនៅឆ្នាំ ២០១៩។ ទីផ្សារទាំង ៣ នេះបាននាំចូលសម្លៀកបំពាក់សរុបចំនួន ៦១,៥% នៃការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ទូទាំងពិភពលោកនៅឆ្នាំ ២០១៩ (Lu, 2019)។

ចំរើន និងទំហំនៃការថយចុះការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ មានភាពខុសគ្នាខ្លាំង (រូប ៨)។ នៅខែ មករា ឆ្នាំ ២០២០ ការនាំចេញរបស់ចិន ទៅកាន់សហភាពអឺរ៉ុប ជប៉ុន និងសហរដ្ឋអាមេរិក ថយចុះ ១៣% ធៀបនឹងឆ្នាំ ២០១៩។ ប៉ុន្តែក្នុងអំឡុងពេល

ដដែលនេះ ការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ដោយសហរដ្ឋអាមេរិក សហភាពអឺរ៉ុប និងជប៉ុន ពីប្រទេសវៀតណាម បង់ក្លាដេស និងឥណ្ឌូនេស៊ី មានការកើនឡើង។ ការថយចុះចំណែកទីផ្សារចិន អាចបណ្តាលមកពីការកើនឡើងនៃការនាំចេញពីប្រទេសទាំងនេះ (Lu, 2020)។ ទោះជាយ៉ាងណា ចាប់ពីខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២០ ការនាំចូលពីវៀតណាម ឥណ្ឌូនេស៊ី ឥណ្ឌា និងបង់ក្លាដេស ក៏ថយចុះយ៉ាងខ្លាំងផងដែរ។ គិតត្រឹមខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ ការនាំចូលសរុបនៅឆ្នាំនេះពីប្រទេសឥណ្ឌា និងបង់ក្លាដេស ថយចុះ ៤១% សម្រាប់ឥណ្ឌា និងថយចុះ ៣២% សម្រាប់បង់ក្លាដេស បើធៀបនឹងអំឡុងពេលដូចគ្នានៅឆ្នាំ ២០១៩។

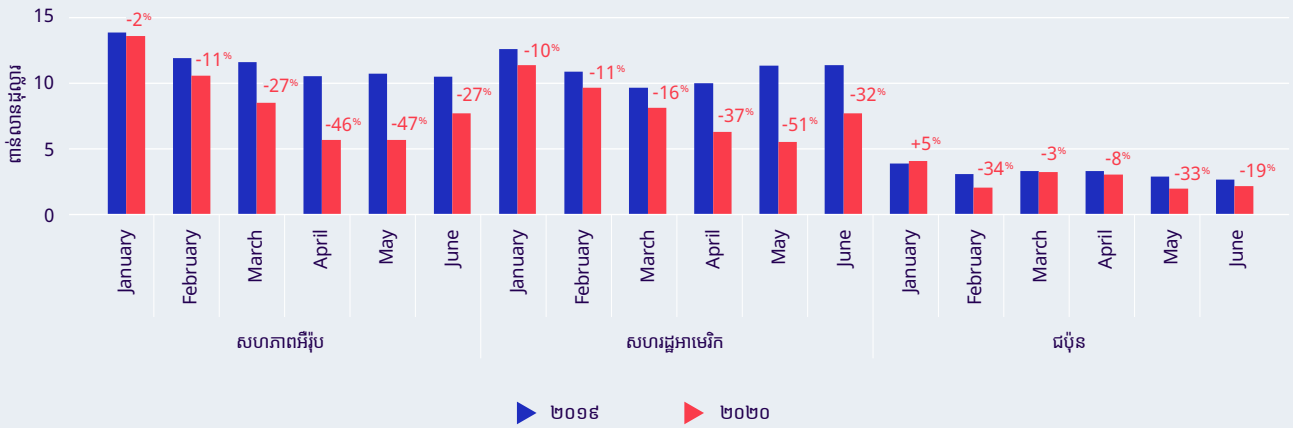
ការនាំចូលសរុបទៅកាន់សហរដ្ឋអាមេរិក សហភាពអឺរ៉ុប និងជប៉ុន ពីប្រទេសផលិតសម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើងសំខាន់ៗទាំង ១០ នៅអាស៊ី ថយចុះយ៉ាងខ្លាំងនៅអំឡុងខែ មករា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ បើធៀបនឹងអំឡុងពេលដូចគ្នានៅឆ្នាំ ២០១៩ (រូប ៩)។ ករណីលើកលែងគឺប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ដែលការកើនឡើងនៃការនាំចេញទៅសហរដ្ឋអាមេរិក និងជប៉ុន បានប៉ះពាល់ការថយចុះនៃការចេញទៅសហភាពអឺរ៉ុប។ ការថយចុះការនាំចេញច្រើនបំផុត គឺនៅប្រទេសចិន ឥណ្ឌា ហ្វីលីពីន និងស្រីលង្ការ។ ទោះជាយ៉ាងណា ទិន្នន័យប្រៀបធៀបពាណិជ្ជកម្មនាំចូលសរុបបង្ហាញថា ការថយចុះនៃការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ មានទំហំធំជាងការនាំចូលក្នុងវិស័យផ្សេងទៀត និងប្រភេទទំនិញផ្សេងទៀត។ ដូច្នេះ វិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ បានបង្កផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ និងជ្រាលជ្រៅលើពាណិជ្ជកម្មកាត់ដេរសកល និងអ្នកផលិតសំខាន់ៗក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់នៅតំបន់នេះ។

9 ការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ដោយសហរដ្ឋអាមេរិកពីប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា កើនឡើងជាលំដាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១៦ ព្រោះមីយ៉ាន់ម៉ាត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់សកល (GSP)។ ភាគរយគឺខ្ពស់ (ឧ. ក្នុងរូប ៩) ព្រោះការនាំចូលមានកម្រិតទាបជាយូរមកហើយ។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមផ្គត់ផ្គង់ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

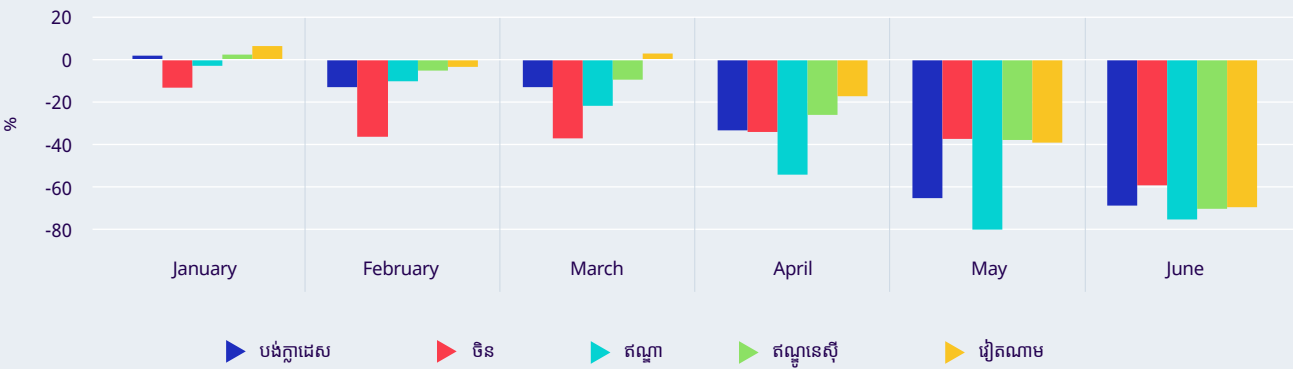
▶ រូប ៧ ៖ តម្លៃសរុបនៃការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ដោយសហភាពអឺរ៉ុប ជប៉ុន និងសហរដ្ឋអាមេរិក (ឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០)

ចំណាំ ៖ ការនាំចូលសំដៅលើការនាំចូលផលិតផលដែលមានលេខកូដទំនិញ HS ៤២, ៤៣, ៥៧, ៥៨, ៦០, ៦១, ៦២, ៦៤, ៦៥ និង ៦៦។

ប្រភព ៖ គណៈកម្មការពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ, UN Comtrade

▶ រូប ៨ ៖ តម្លៃសរុបនៃការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ដោយសហភាពអឺរ៉ុប ជប៉ុន និងសហរដ្ឋអាមេរិកពីប្រទេសមួយចំនួននៅឆ្នាំ ២០២០ (ការប្រែប្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន)

ចំណាំ ៖ តារាងទំនិញ HS ដែលមានលេខកូដ ៤២, ៤៣, ៥៧, ៥៨, ៦០, ៦១, ៦២, ៦៤, ៦៥, ៦៦)

ប្រភព ៖ UN Comtrade

▶ រូប ៩ ៖ តម្លៃសរុបនៃការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ដោយសហភាពអឺរ៉ុប ជប៉ុន និងសហរដ្ឋអាមេរិកពីប្រទេសមួយចំនួន ខែ មករា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ (ការប្រែប្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន)

ចំណាំ ៖ តារាងទំនិញ HS ដែលមានលេខកូដ ៤២, ៤៣, ៥៧, ៥៨, ៦០, ៦១, ៦២, ៦៤, ៦៥, ៦៦)

ប្រភព ៖ គណៈកម្មការពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ, Eurostat

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

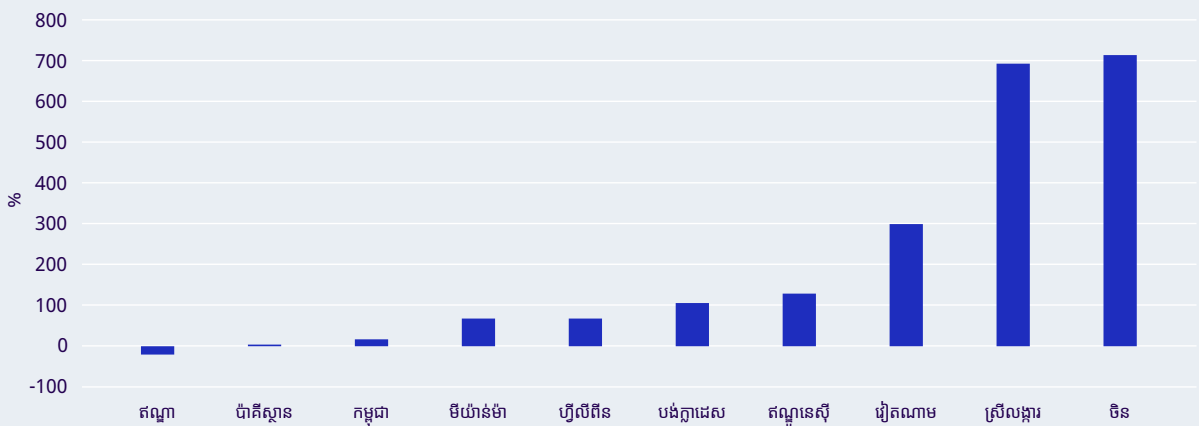
ប្រអប់ ១ ៖ ការកើនឡើងនៃពាណិជ្ជកម្មម៉ាស

ការថយចុះយ៉ាងខ្លាំងនៃការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ពីប្រទេសផលិតសម្លៀកបំពាក់ធំៗនៅអាស៊ី ត្រូវបានប៉ះប៉ូវមួយផ្នែកដោយការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងនៃការនាំចូលម៉ាស (តារាងទំនិញ HS ដែលមានលេខកូដ ៦៣០៧) (រូប ១០)។ រោងចក្រជាច្រើនបានដាក់កម្រិតផលិតម៉ាសដើម្បីបំពេញតម្រូវការក្នុងពិភពលោក។ នៅអំឡុងខែ មករា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ សហភាពអឺរ៉ុប ជប៉ុន និងសហរដ្ឋអាមេរិកបាននាំចូលម៉ាសធម្មតា និងម៉ាសពេទ្យពីចិន (ជិត ២៩ ពាន់លានដុល្លារ) និងវៀតណាម (៩៩៩ លានដុល្លារ)។

នៅអំឡុងខែ មករា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ សហភាពអឺរ៉ុប ជប៉ុន និងសហរដ្ឋអាមេរិក បាននាំចូលម៉ាសពីវៀតណាមរហូតដល់ ២៩៧% បើធៀបនឹងអំឡុងពេលដូចគ្នានៅឆ្នាំ ២០១៩ ប៉ុន្តែតម្លៃនៃការនាំចូលទាំងនេះគឺត្រឹមតែ ៦% នៃតម្លៃសរុបនៃការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់របស់វៀតណាមទៅទីផ្សារទាំងនេះ។ ការកើនឡើងនៃការនាំចេញម៉ាស មិនបានប៉ះប៉ូវការថយចុះនៃការបញ្ជាទិញសម្លៀកបំពាក់ដែលមានចំនួន ១០% នៃផលិតកម្មនោះទេ (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាង VITAS ថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០)។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការនាំចូលម៉ាសពីប្រទេសស្រីលង្ការកើន ៦៨៧% ប៉ុន្តែតម្លៃស្មើនឹង ៦% នៃតម្លៃសរុបនៃការចេញរាយនកណ្តា សម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើងរបស់ស្រីលង្ការក្នុងអំឡុងពេលដូចគ្នា។

នៅអំឡុងខែ មករា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ ការនាំចូលម៉ាសពីចិន កើន ៧០៨% ធៀបនឹងឆ្នាំ ២០១៩ និងស្មើនឹង ៤៩% នៃការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់សរុបរបស់ចិនទៅសហភាពអឺរ៉ុប ជប៉ុន និងសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងអំឡុងពេលដូចគ្នា។ ចំណុចនេះបង្ហាញថា ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់បានដាក់ទៅរកការផលិតម៉ាសក្នុងប្រទេសចិន។ ការផលិតម៉ាសដោយសារវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ បានជួយទ្រទ្រង់ឧស្សាហកម្មរាយនកណ្តា និងសម្លៀកបំពាក់របស់ចិន ច្រើនជាងឧស្សាហកម្មរាយនកណ្តា និងសម្លៀកបំពាក់របស់វៀតណាម ស្រីលង្ការ និងប្រទេសផ្សេងទៀត។

▶ រូប ១០ ៖ ការនាំចូលម៉ាសដោយសហភាពអឺរ៉ុប ជប៉ុន និងសហរដ្ឋអាមេរិកពីប្រទេសមួយចំនួន ខែ មករា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ (ការប្រែប្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន)

ចំណាំ ៖ ទិន្នន័យគឺសម្រាប់អំឡុងខែ មករា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ និងយោងតាមតារាងទំនិញ HS ដែលមានលេខកូដ ៦៣០៧។
ប្រភព ៖ UN Comtrade and US ITC

ការលុបចោលការបញ្ជាគឺជាបញ្ហាទូទៅ

នៅពេលដែលវិបត្តិនេះទើបតែលេចឡើង អ្នកបញ្ជាទិញជាច្រើនបានឆ្លើយតបទៅនឹងការថយចុះតម្រូវការអ្នកប្រើប្រាស់ដោយខិតខំកាត់បន្ថយ ឬលុបចោលការបញ្ជាទិញ ផ្អាកការដឹកជញ្ជូន និងស្នើសុំការបញ្ចុះតម្លៃពីក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ ដែលជាញឹកញាប់គឺយោងតាមប្រការស្តីពីប្រធានសក្តិក្នុងកិច្ចសន្យាក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់¹⁰។ ក្រុមហ៊ុនលក់រាយជាច្រើនដែលបានធ្វើប្រតិបត្តិការជាយូរមកហើយ ដូចជា Brooks Brothers, Debenhams, G-Star (US), J. Crew, JC Penney, និង Neiman Marcus បានប្រកាសក្លាយធន ឬលក់ក្រុមហ៊ុន (go into administration) (The Fashion Law,

2020)។ McKinsey បានប៉ាន់ស្មានថា នៅខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ អ្នកបញ្ជាទិញសម្លៀកបំពាក់ទូទាំងពិភពលោករហូតដល់ ១/៣ នឹងក្លាយធនក្នុងវិបត្តិនេះ (Amed et al., 2020)។ មានមូលហេតុផ្សេងៗដែលធ្វើឱ្យអ្នកបញ្ជាទិញក្លាយធន។ ការវិភាគគូសបញ្ជាក់ថា ក្រុមហ៊ុនជាច្រើនកំពុងខិតខំបន្ស៊ាំទៅនឹងការប្រែប្រួលបរិយាកាសនៃការលក់រាយ ហើយសង្វាក់លក់រាយធំៗមួយចំនួនបានជំពាក់បំណុលរណ្តា តាំងពីមុនវិបត្តិនេះ (Mau, 2020)។

គ្មានទិន្នន័យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយស្តីពីការថយចុះការបញ្ជាទិញសម្លៀកបំពាក់ បែងចែកតាមប្រទេសនោះទេ ប៉ុន្តែការអង្កេតដោយ Better Buying លើក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ចំនួន ១៧៩ ក្នុង ៣០ ប្រទេស (ឧ. ចិន បង់ក្លាដេស ឥណ្ឌា និងប៉ាគីស្ថាន) ដែល

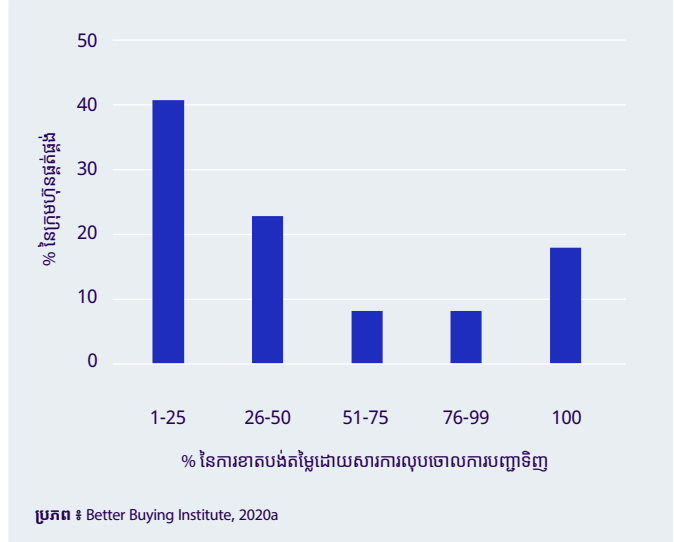
10 ការនាំចូលសម្លៀកបំពាក់ដោយសហរដ្ឋអាមេរិកពីប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា កើនឡើងជាលំដាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១១ ព្រោះមីយ៉ាន់ម៉ាត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់សកល (GSP)។ ភាគរយគីឡូស (ខ. ក្នុងរូប ៩) ព្រោះការនាំចូលមានកម្រិតទាបជាយូរមកហើយ។

▶ **ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO**

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

ធ្វើឡើងនៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ រកឃើញថា ការបញ្ជាទិញរបស់រោងចក្រកាត់ដេរចំនួន ៦៤% ត្រូវបានលុបចោល។ ក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ទាំងនោះ ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ចំនួន ១៨% លើកឡើងពីការបាត់បង់គណនីលក់ជឿ (account receivable) ដោយសារការលុបចោលការបញ្ជាទិញ (រូប ១១)។ របាយការណ៍របស់ Better Buying ក៏រកឃើញផងដែរថា សម្រាប់រោងចក្រចំនួន ៣៥% ក្នុងការអង្កេតនេះ អ្នកបញ្ជាទិញបានស្នើសុំបញ្ចុះតម្លៃលើការបញ្ជាទិញមានស្រាប់រហូតដល់ជាង ២០% (Better Buying Institute, 2020a)។

▶ **រូប ១១ ៖ ការខាតបង់តម្លៃដោយសារការលុបចោលការបញ្ជាទិញភាគរយនៃតម្លៃសរុប**

ក្រៅពីនេះ ការអង្កេតមួយដែលបានធ្វើឡើងនៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ លើរោងចក្រចំនួន ២៥០ ដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើររបស់ ILO ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស រកឃើញថា រោងចក្រចំនួន ៣៨% ប្រឈមនឹងការកាត់បន្ថយការបញ្ជាទិញ ឬត្រូវបានស្នើឱ្យផ្អាកការដឹកជញ្ជូន ចំណែករោងចក្រចំនួន ៣៤% ត្រូវបានលុបចោលការបញ្ជាទិញ និងរោងចក្រ ៤% មិនអាចផលិតសម្លៀកបំពាក់

ដោយសារខ្វះខាតវត្ថុធាតុដើម។ ការអង្កេតមួយទៀតនៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ លើរោងចក្រចំនួន ២១៦ ដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី រកឃើញថា រោងចក្រចំនួន ២៨% ត្រូវបានអ្នកបញ្ជាទិញកាត់បន្ថយ ឬផ្អាកការបញ្ជាទិញ ចំណែករោងចក្រចំនួន ១៨% ត្រូវបានលុបចោលការបញ្ជាទិញ ហើយរោងចក្រចំនួន ២៤% ខ្វះខាតវត្ថុធាតុដើម ឬធាតុចូលចាំបាច់សម្រាប់ផលិតកម្ម។ ការអង្កេតរបស់ Penn State Center for Global Workers' Rights លើក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេសកាលពីចុងខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០ រកឃើញថា ក្នុងរោងចក្រដែលមានការលុបចោលការបញ្ជាទិញ អ្នកបញ្ជាទិញចំនួន ៧២% មិនបានទូទាត់ផ្លូវវត្ថុធាតុដើម ហើយអ្នកបញ្ជាទិញចំនួន ៩១% មិនបានទូទាត់ថ្លៃផលិតនិញដែលផលិតហើយ (Anner, 2020)។

មានការលើកឡើងថា ក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកបានទទួលស្នើសុំលក្ខខណ្ឌទូទាត់រយៈពេលវែង។ Better Buying រកឃើញថា ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ជាង ៥៧% ត្រូវបានស្នើឱ្យពន្យារការទូទាត់ដោយអ្នកបញ្ជាទិញ លើសរយៈពេលស្តង់ដារ (៤៥ ថ្ងៃ)។ ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ប្រហែល ៣៩% លើកឡើងថា ពួកគេត្រូវបានស្នើឱ្យពន្យារការទូទាត់ចាប់ពី ៦០ ថ្ងៃឡើងទៅ (Better Buying Institute, 2020a)។ តំណាងម្នាក់មកពីសមាគមរោងចក្រកាត់ដេរនៅកម្ពុជា (GMAC) លើកឡើងថា លក្ខខណ្ឌទូទាត់ជាមធ្យមគឺរហូតដល់ ១២០ ថ្ងៃ នៅអំឡុងខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ ហើយក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ខ្លះត្រូវបង្ខំចិត្តយល់ព្រមទទួលយកលក្ខខណ្ឌទូទាត់រហូតដល់ ១៨០ ថ្ងៃ (ទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ជាមួយតំណាងរបស់ GMAC ថ្ងៃទី ២៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០)។

ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់មួយចំនួនលើកឡើងថា ពួកគេគ្មានតួនាទី “ប្រឆាំង” នឹងការកែប្រែលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា និងគោលនយោបាយរបស់អ្នកបញ្ជាទិញឡើយ។ ក្រុមហ៊ុនទាំងនោះគូសបញ្ជាក់ថា ការប្តឹងក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកដែលសំអាងលើលក្ខខណ្ឌប្រធានសក្តិ មិនមែនជាជម្រើសល្អនោះទេ ព្រោះថា ជម្រើសនេះមានភាពយឺតយ៉ាវ និងអាចប៉ះពាល់ដល់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ ទំនាក់ទំនង និងភាពរស់រាននៃអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ (Nilsson, 2020)។ ការអង្កេតក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ដោយ Sedex (ឧបករណ៍សវនកម្មសង្គម និងវេទិកាទិន្នន័យឈានមុខគេមួយ) លើក្រុមហ៊ុនដែលជាសមាជិក រកឃើញថា ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ចំនួន ៣៨% ក្នុងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរយល់ថា អ្នកបញ្ជាទិញផ្តល់ការគាំទ្រក្នុងអំឡុងរំហូរវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ (Sedex, 2020)។

▶ **ផ្នែកទី ៣ ៖ ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើរោងចក្រ និងការងារសមរម្យ**

រោងចក្ររាប់ពាន់បានបិទទ្វារជាបណ្តោះអាសន្ន ហើយរោងចក្រខ្លះបានបិទទ្វារដោយគ្មានកាលកំណត់

ការថយចុះក្លាស់នៃការប្រើប្រាស់ និងការបញ្ជាទិញ បានបង្ខំឱ្យក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ជាច្រើនក្នុងតំបន់បិទទ្វាររោងចក្រ ជាបណ្តោះអាសន្ន ឬគ្មានកាលកំណត់។ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការចម្លងវីរុសកូវីដ រដ្ឋាភិបាលបានដាក់បទបញ្ជាឱ្យធ្វើការបិទខ្ទប់ក្នុងរយៈពេល និងទៅតាមកម្រិតខុសៗគ្នា នៅអំឡុងខែ មីនា និងមេសា ឆ្នាំ ២០២០ ហើយវាបានបង្ខំឱ្យក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបិទទ្វារ។

រដ្ឋាភិបាល សមាគមឧស្សាហកម្ម និងអ្នកស្រាវជ្រាវមិនអាចកំណត់ច្បាស់ពីចំនួនរោងចក្រដែលបានបិទទ្វារនោះទេ ព្រោះផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិនេះប្រែប្រួលមិនទៀង។ យោងតាមសមាគមក្រុមហ៊ុនផលិត និងក្រុមហ៊ុននាំចេញសម្លៀកបំពាក់បង់ក្លាដេស (BGMEA) នៅអំឡុងខែ មីនា-មេសា ឆ្នាំ ២០២០ រោងចក្រចំនួន ៣៤៨ ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស បានបិទទ្វារ (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាង

BGMEA ថ្ងៃទី ២២ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០)។ នៅកម្ពុជា គិតត្រឹមបំណាច់ត្រីមាសទី ២ នៃឆ្នាំ ២០២០ រោងចក្រចន្លោះពី ១៥% ទៅ ២៥% គ្មានការបញ្ជាទិញ ហើយគិតត្រឹមខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ ក្រុមហ៊ុនជាសមាជិក GMAC ជាង ១/៤ មិនបានបើកទ្វារឡើយ (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាង GMAC ថ្ងៃទី ២៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០)។

ការអង្កេតដែលធ្វើឡើងដោយកម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស និងឥណ្ឌូនេស៊ី នៅអំឡុងខែ មីនា-ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ បង្ហាញពីរបាយនៃរយៈពេលបិទរោងចក្រក្រោមវិធានការបិទខ្ទប់ក្នុងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ ឬភាពតានតឹងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច។ ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ប្រហែល ៦០% បានបិទទ្វារជាង ៣ សប្តាហ៍។ ក្នុងនោះ ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ភាគច្រើន (ប្រហែល ៤០%) បានបិទទ្វាររយៈពេល ២៦-៣៥ ថ្ងៃ (នៃថ្ងៃធ្វើការ) (រូប ១២)។ រយៈពេលនេះប្រជុំប្រសងគ្នានឹងរយៈពេលនៃការបិទកន្លែងធ្វើការសំខាន់ៗទាំងអស់ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស (យោងតាមមូលដ្ឋានទិន្នន័យនៃប្រព័ន្ធតាមដានរបស់ Oxford លើការឆ្លើយតបរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅនឹងជំងឺកូវីដ ១៩)។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

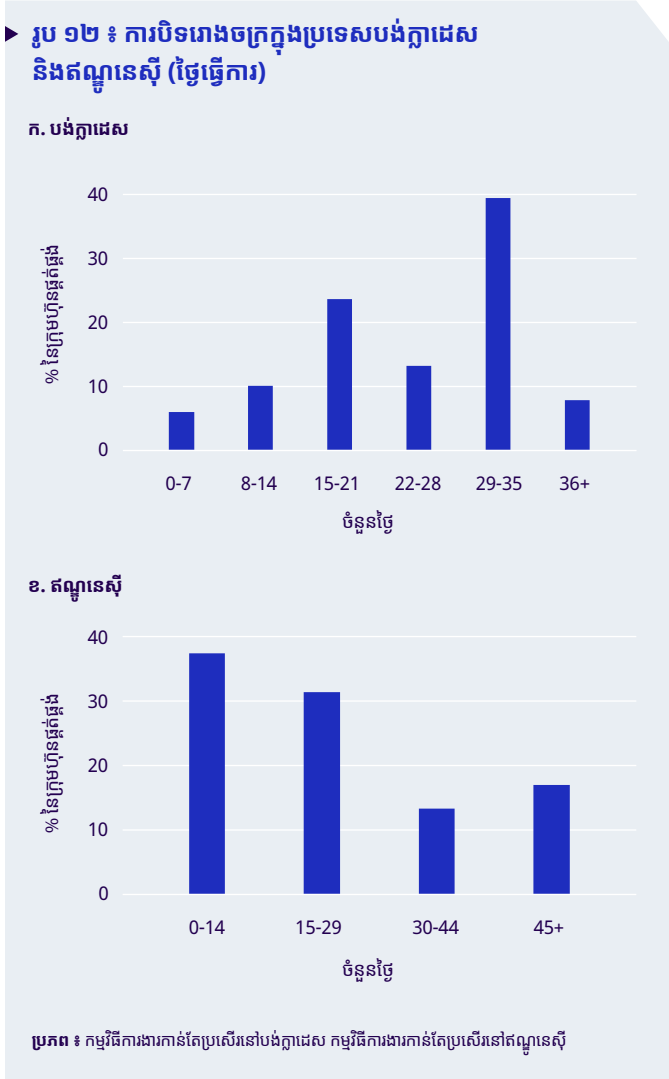
ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

នៅឥណ្ឌូនេស៊ី រោងចក្រដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរ ចំនួន ៧០% បានបិទទ្វារតិចជាង ១ ខែ។ ក្នុងនោះ រោងចក្រភាគច្រើន (៣៨%) បានបិទទ្វារតិចជាង ១៤ ថ្ងៃ។ ក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់នៅឥណ្ឌូនេស៊ីដែលត្រូវបានអង្កេត ការបាត់បង់ចំនួនថ្ងៃធ្វើការសរុប បានធ្វើឱ្យខាតបង់ទឹកប្រាក់ ៧០ លានដុល្លារសម្រាប់អាជីវកម្មដែលបានបិទទ្វារ ឬផ្អាកប្រតិបត្តិការ។ ភាពខុសគ្នានៃរយៈពេលបិទទ្វាររោងចក្រ រវាងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី និងបង់ក្លាដេស ស្តែងចេញពីភាពខុសគ្នាផ្នែកគោលនយោបាយ។ ខណៈដែលបង់ក្លាដេសបានដាក់ចេញ “ថ្ងៃឈប់សម្រាកទូទៅ” ឬ ការបិទទ្វារ ឥណ្ឌូនេស៊ីមិនបានចាត់វិធានការបិទទ្វារទូទាំងប្រទេសនោះទេ ប៉ុន្តែបានអនុវត្តការរក្សាគម្លាតសង្គមតាមខេត្ត (សូមមើលផងដែរ ឧបសម្ព័ន្ធ ១)។

ការវិសាយកម្មករកើតមានជាទូទៅ

ផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ ១៩ លើក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ដោយសារការលុបចោលការបញ្ជាទិញ បានកាត់បន្ថយតម្រូវការ ហើយវិធានការបិទទ្វារបានធ្វើឱ្យមានការវិសាយ និងបញ្ឈប់កម្មករពីការងារ។ កម្រិតនៃការវិសាយកម្មករគឺខុសគ្នាទៅតាមប្រទេសនីមួយៗ ដោយយោងលើផលប៉ះពាល់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងចំណាត់ការរបស់រដ្ឋាភិបាលលើការវិសាយកម្មករ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ១)។

ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ភាគច្រើនក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលត្រូវបានលើកឡើងក្នុងរបាយការណ៍នេះ ត្រូវបង្ខំចិត្តវិសាយនិយោជិតមួយចំនួន។ Better Buying រកឃើញថា ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ប្រហែល ៦០% ក្នុងការអង្កេតរបស់ខ្លួនបានបញ្ឈប់និយោជិតមួយចំនួន។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ជិតពាក់កណ្តាល បានបញ្ឈប់កម្មករជាង ១០% ហើយក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់មួយចំនួនតូច (២,១%) បានវិសាយកម្មករទាំងអស់ (Better Buying Institute, 2020a)។ ទិន្នន័យដែលប្រមូលបានពីរោងចក្រដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរនៅបង់ក្លាដេស គូសបញ្ជាក់ថា រោងចក្រជិត ១/៣ រាយការណ៍ពីការវិសាយកម្មករមួយចំនួនតាំងពីដើមដំបូងនៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩។

យោងតាមក្រសួងសុខាភិបាលកម្ពុជាឥណ្ឌូនេស៊ី គិតត្រឹមខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ កម្មកររោងចក្រសម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើងចំនួន ៨១២.២៥៤ នាក់ ឬកម្លាំងពលកម្មប្រហែល ៣០% ត្រូវបានវិសាយ ដោយសារផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ ១៩ លើសេដ្ឋកិច្ច (Kementrian Perindustrian, 2020)¹¹។ ការអង្កេតមួយលើរោងចក្រកាត់ដេរចំនួន ១៣៤ នៅឥណ្ឌូនេស៊ីបង្ហាញថា រោងចក្រភាគច្រើនជ្រើសរើសយកការកាត់បន្ថយចំនួនបុគ្គលិកជាបណ្តោះអាសន្ន បញ្ឈប់បុគ្គលិកបណ្តោះអាសន្ន និងកាត់បន្ថយប្រាក់ឈ្នួល។ ផ្អែកតាមរោងចក្រដែលចូលរួមក្នុងការអង្កេតនេះ ចំនួនម៉ោងធ្វើការក្នុងមួយសប្តាហ៍ត្រូវបានកាត់បន្ថយជាមធ្យម ១៥,៦ ម៉ោង តាំងពីខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០ (WageIndicator, 2020)។

ក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា របាយការណ៍បង្ហាញថា ក្នុងចំណោមរោងចក្រកាត់ដេរសរុបប្រហែល ៦០០ រោងចក្រចំនួន ៤៤ បន្តបិទទ្វារ និងធ្វើឱ្យកម្មករប្រហែល ២២.០០០ នាក់បាត់បង់ការងារ (Peoples Dispatch, 2020)។ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា របាយការណ៍បង្ហាញថា កម្មករកាត់ដេរជាង ១៥០.០០០ នាក់ (១៥% នៃចំនួនកម្មករកាត់ដេរសរុប) បានបាត់បង់ការងារក្នុងអំឡុងវិបត្តិនេះ (Khmer Times, 2020)។ របាយការណ៍របស់សមាគមវាយនភណ្ឌ និងសម្លៀកបំពាក់វៀតណាម (VITAS) បង្ហាញថា ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ចំនួន ៨០% បានវិសាយកម្មករនៅអំឡុងខែ មេសា-ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ ហើយអាចមានការវិសាយកម្មករបន្ថែមទៀតនៅអំឡុងខែ កក្កដា-កញ្ញា (Fibre2Fashion News Desk, 2020a)។

11 រួមបញ្ចូលទាំងការវិសាយបណ្តោះអាសន្ន និងអចិន្ត្រៃយ៍ ព្រោះការអង្កេតនេះមិនបានញែកការវិសាយបណ្តោះអាសន្ន និងការវិសាយអចិន្ត្រៃយ៍ឡើយ។

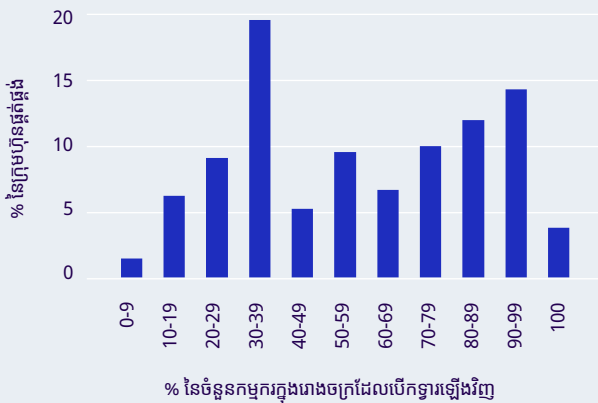
▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

រោងចក្រកំពុងដំណើរការក្រោមកម្រិតប្រតិបត្តិការពីមុន

សេចក្តីវាយការណ៍បង្ហាញថា រោងចក្រដែលដំណើរការនៅដើមត្រីមាសទី ៣ នៃឆ្នាំ ២០២០ (មិនទាន់រោងចក្រទាំងនោះកំពុងបន្តប្រតិបត្តិការ ឬបានបើកទ្វារឡើងវិញនោះទេ) មិនធ្វើប្រតិបត្តិការពេញលេញដូចមុនវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ នោះទេ។ ខ. ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ប្រហែល ៤៣% ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស កំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការដោយប្រើប្រាស់កម្លាំងពលកម្មតិចជាង ៥០% ធៀបនឹងអំឡុងពេលមុនវិបត្តិ (រូប ១៣)។ មានក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់តែ ៣,៩% ប៉ុណ្ណោះដែលប្រើប្រាស់កម្លាំងពលកម្មទាំងអស់។ ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ប្រហែល ២០% កំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការដោយប្រើប្រាស់កម្លាំងពលកម្មចន្លោះពី ៣០% ទៅ ៣៩% ធៀបនឹងអំឡុងពេលមុនវិបត្តិ។

▶ រូប ១៣ ៖ របាយការណ៍នៃការកាត់បន្ថយចំនួនកម្មករក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស

ប្រភព ៖ កម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរនៅបង់ក្លាដេស

គិតត្រឹមខែ កក្កដា ចំនួនមធ្យមនៃកម្មករដែលចូលធ្វើការវិញក្រោយការបើករោងចក្រ គឺស្មើនឹង ៥៧% នៃចំនួនកម្មករសរុបនៅមុនពេលមានវិបត្តិ (តារាង ១)។ កម្មករចំនួន ២៣០.៧៤៩ នាក់ នៃរោងចក្រដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរនៅបង់ក្លាដេស នៅតែមិនទាន់បានចូលធ្វើការ ក្រោយការបើករោងចក្រឡើងវិញ (ស្មើនឹង ៤១% នៃចំនួនកម្មករសរុបក្នុងកម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរនៅបង់ក្លាដេស)¹²។

តារាង ១ ៖ កម្មករដែលចូលធ្វើការវិញ ឬមិនទាន់ចូលធ្វើការក្រោយការបើករោងចក្រឡើងវិញ (បង់ក្លាដេស)

ប្រភេទ	មធ្យមភាគ	មេដ្យាន	អប្បបរមា	អតិបរមា	សរុប
ចំនួនកម្មករ ចូលធ្វើក្រោយការបើករោងចក្រឡើងវិញ (%)	៥៧	៥១	៥	១០០	n/a
ចំនួនកម្មករដែលមិនទាន់ចូលធ្វើការ	១ ១០៩	៨០៧	០	៨ ៣៨៣	២៣០ ៧៤៩

ប្រភព ៖ កម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរនៅបង់ក្លាដេស ២០២០

ដោយសារក្រុមហ៊ុនលក់វាយមួយចំនួននៅសហភាពអឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិកបានបើកទ្វារឡើងវិញ ប្រទេសផលិតសម្លៀកបំពាក់បានទទួលការបញ្ជាទិញ (រួមទាំងប្រទេសក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក)។ ប្រទេសបង់ក្លាដេសបានទទួលការបញ្ជាទិញជាថ្មី ជាពិសេសពីអ្នកបញ្ជាទិញដែលធ្លាប់ធ្វើការបញ្ជាទិញតាំងពីមុនវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩។ ទោះជាយ៉ាងណា គណនីដំបូងហាក់បង្ហាញភាពខុសគ្នានៃរបាយការណ៍បញ្ជាទិញក្នុងចំណោមរោងចក្រនានា។ ពេលគឺក្រុមហ៊ុនធំៗទទួលបានការបញ្ជាទិញច្រើនជាងក្រុមហ៊ុនខ្នាតតូច និងខ្នាតមធ្យម (RMG Bangladesh, 2020a)។

របាយការណ៍ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយបង់ក្លាដេសគូសបញ្ជាក់ថា នៅខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ រោងចក្រចំនួន ៣៥១ ដែលមានទំហំនៃការនាំចេញសរុប ១២,២៦ ពាន់លានដុល្លារក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធកន្លងទៅ កំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការពេញលេញដោយគ្មានការរំសាយកម្មករ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ សេចក្តីវាយការណ៍បង្ហាញថា រោងចក្រខ្នាតមធ្យមចំនួន ៣៤១ ដែលមានទំហំនៃការនាំចេញសរុប ៤,១ ពាន់លានដុល្លារ កំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការត្រឹមត្រូវតិចជាង ៦០% (Mirdha, 2020a)¹³។

ការថយចុះកម្រិតប្រតិបត្តិការរោងចក្រ ក៏លេចឡើងក្នុងប្រទេសវៀតណាមផងដែរ។ ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរនៅវៀតណាម គឺជាវិស័យមួយក្នុងចំណោមវិស័យផ្សេងទៀតដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំងជាងគេ ដោយសារការលុបចោលការបញ្ជាទិញ។ យោងតាមសមាគមវាយនភណ្ឌ និងសម្លៀកបំពាក់វៀតណាម (VITAS) ក្រុមហ៊ុនផលិតសម្លៀកបំពាក់ចំនួន ៧០% បានកាត់បន្ថយវេន និងឆ្លាស់កម្មករនៅអំឡុងខែ មីនា ហើយនៅអំឡុងខែ មេសា និងឧសភា រោងចក្រចំនួន ១០% បន្ថែមទៀត បានអនុវត្តវិធានការដូចគ្នានេះ (Nguyen & Le, 2020)។ នៅខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ VITAS វាយការណ៍ថា រោងចក្រដែលបើកទ្វារឡើងវិញធ្វើប្រតិបត្តិការត្រឹមត្រូវតិចជាង ៥០%-៦០% ហើយកម្មករចំនួន ៥០០,០០០-៦០០,០០០ នាក់បន្តឈប់សម្រាកដោយគ្មានការងារធ្វើ។ សមាគមនេះបានស្មានថា គិតត្រឹមបំណាច់ឆ្នាំ ២០២០ ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរវៀតណាមខាតបង់ ៨,៥-១២ ពាន់លានដុល្លារ ស្មើនឹង ២២% ឬ ៣១% នៃការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ និងវាយនភណ្ឌសរុបនៅឆ្នាំ ២០១៩ (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាង VITAS ថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០)។

ក្នុងប្រទេសស្រីលង្ការ វេទិកាសមាគមសម្លៀកបំពាក់ (JAAF) វាយការណ៍ថា ប្រាក់ចំណូលរបស់ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ថយ ៧៨០ លានដុល្លារ នៅអំឡុងខែ មីនា-កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ និងរំពឹងថានឹងថយ ១ ពាន់លានបន្ថែមទៀតនៅបំណាច់ឆ្នាំ ២០២០ ស្មើនឹង ១៩% នៃចំណូលប្រចាំឆ្នាំសរុបពីនាំចេញសម្លៀកបំពាក់របស់ប្រទេសស្រីលង្ការចំនួន ៥,៣ ពាន់លានដុល្លារ។ គិតត្រឹមខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ រោងចក្រភាគច្រើនបានបើកទ្វារឡើងវិញ ក្រោយការអនុវត្តវិធានការបិទខ្ទប់នៅខែ មីនា ប៉ុន្តែសេចក្តីវាយការណ៍បង្ហាញថា រោងចក្រភាគច្រើនធ្វើប្រតិបត្តិការត្រឹមត្រូវតិចជាង ៨០% (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាង JAFA ថ្ងៃទី ៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០)។

ក្នុងចំណោមសមាគមដែលត្រូវបានអង្កេតសម្រាប់របាយការណ៍នេះ មានការលើកឡើងពីភាពមិនប្រាកដប្រជាជុំវិញនិរន្តរភាពនៃការបញ្ជាទិញថ្មីនៅត្រីមាសទី ៣ នៃឆ្នាំ ២០២០ និងក្រោយមកទៀត ព្រោះមានការបាញ់មុត “រលកទី ២ នៃជំងឺកូវីដ ១៩”។ JAFA ព្យាករណ៍ថានឹងមានការងើបឡើងវិញជានិមិត្តរូប W។ ពេលគឺផលិតកម្មនឹងកើនឡើងបណ្តោះអាសន្នដើម្បីបំពេញការបញ្ជាទិញមុនពេលមានវិបត្តិ បន្ទាប់មកនឹងធ្លាក់ចុះជាថ្មីនៅខែ កញ្ញា និង តុលា ឆ្នាំ ២០២០។ ការអង្កេតមួយដែលធ្វើឡើងនៅខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ ដោយ Better Buying លើក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ចំនួន ១៤៧ ក្នុង ៣០ ប្រទេស¹⁴ បានរំលេចការព្រួយបារម្ភស្រដៀងគ្នានេះ ៖ ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ចំនួន ៩២,៥% បញ្ជាក់ថា អ្នកបញ្ជាទិញ

12 ចំនួននេះដែលមានមិនបានបញ្ជាក់ពីស្ថានភាពការងារ ឬអត្ថប្រយោជន៍របស់កម្មករដែលមិនចូលធ្វើការវិញឡើយ ហើយក៏មិនបានបង្ហាញពីមូលហេតុនៃការមិនចូលធ្វើការវិញដែរ។
13 យោងតាមចំនួនយពី UNCTAD តម្លៃសរុបនៃការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់របស់បង់ក្លាដេសគឺ ៣៣,៦ ពាន់លានដុល្លារ (២០១៩)។
14 ដូចជា ចិន ហុងកុង (ចិន) ឥណ្ឌា បង់ក្លាដេស សហរដ្ឋអាមេរិក ប៉ាគីស្ថាន។ល។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្នុងតំបន់ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

បានធ្វើការបញ្ជាក់ទិញថ្មី ប៉ុន្តែក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ចំនួន ៥៩,២% លើកឡើងថា ទំហំនៃការបញ្ជាទិញបានថយចុះ ហើយក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ចំនួន ៥១% លើកឡើងពីការបញ្ជាទិញតិចជាងមុនក្នុងតម្លៃដដែល។ ដូច្នេះ ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ទទួលបានប្រាក់ចំណូលតិចតួច (Better Buying Institute, 2020b)។

ការកាត់បន្ថយប្រាក់ឈ្នួល និងការពន្យារពេល បើកប្រាក់ឈ្នួល កើតមានជាទូទៅ

នៅពេលដែលឧស្សាហកម្មសម្លៀកបំពាក់ក្នុងប្រទេសកាត់ដេរ លើកឡើងពីថយចុះយ៉ាងច្រើននៃការបញ្ជាទិញ ម៉ោងធ្វើការ និងកម្លាំងពលកម្មនៅអំឡុងខែ មីនា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ ប្រាក់ចំណូលសរុបរបស់កម្មករក៏ថយចុះយ៉ាងខ្លាំងផងដែរ។ កម្មករដែលនៅមានការងារធ្វើនៅត្រីមាសទី ២ នៃឆ្នាំ ២០២០ សុទ្ធតែប្រឈមនឹងបញ្ហា ដូចជា ការថយចុះប្រាក់ចំណូល និងការពន្យារពេលបើកប្រាក់ឈ្នួល។

ទិន្នន័យពីកម្មវិធីការងារកាត់ដេរស្រីរបស់ ILO ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស បង្ហាញថា ក្នុងចំណោមកម្មករ ៥ នាក់ មានកម្មករម្នាក់ត្រូវបានបើកប្រាក់ឈ្នួលយឺតជាងរយៈពេល ៧ ថ្ងៃ ដែលកំណត់ដោយច្បាប់ (តារាង ២)។ ចំនួនកម្មករដែលត្រូវបានបើកប្រាក់ឈ្នួលយឺតពេល កើនដល់ម្នាក់ក្នុងចំណោម ៣ នាក់ នៅខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០។

តារាង ២ ៖ ការបើកប្រាក់ឈ្នួលយឺតជាងរយៈពេល ៧ ថ្ងៃធ្វើការនៅខែបន្ទាប់ (បង់ក្លាដេស)

ខែ	ចំនួនរោងចក្រដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីការងារកាត់ដេរស្រីក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស		ចំនួនកម្មករដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីការងារកាត់ដេរស្រីក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស	
	ចំនួន	%	ចំនួន	%
មីនា	៥៧	២២,៨	១០៧ ៩២២	១៨១
មេសា	៨០	៣២,០	១៦៥ ៧៦៥	២៧,៨
ឧសភា*	១៦	៦,៤	៣២ ២៥៤	៥,៤

ចំណាំ ៖ មានរោងចក្រចំនួន ៧០ ពាក់ព័ន្ធនឹងការបើកប្រាក់ឈ្នួលនៅខែ ឧសភា ដែលមិនបានធ្វើបច្ចុប្បន្ន។ ដូច្នេះ វាអាចធ្វើឱ្យចំនួនរោងចក្រដែលបើកប្រាក់ឈ្នួលយឺតពេល មានចំនួនតិច។ % សំដៅលើភាគរយនៃរោងចក្រទាំងអស់ដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីការងារកាត់ដេរស្រីក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស។

ប្រភព ៖ កម្មវិធីការងារកាត់ដេរស្រីក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស

ការអង្កេតតាមទូរស័ព្ទជាមួយកម្មករកាត់ដេរចំនួន ១.៣៧៧ នាក់ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស ដែលធ្វើឡើងដោយ Microfinance Opportunities (MFO) និង South Asia Network on Economic Modeling (SANEM) បង្ហាញពីការថយចុះប្រាក់ឈ្នួល។ ការអង្កេតនេះរកឃើញថា កម្មករលើកឡើងពីប្រាក់ឈ្នួលទាបប្រហែល ៥.៥២២ តាកា (៦៥ ដុល្លារ) នៅខែ ឧសភា ធៀបនឹងប្រាក់ឈ្នួលចំនួន ៩,៥០០ តាកា (១១៣ ដុល្លារ) នៅខែ មេសា (Garment Worker Diaries, 2020)។ ប្រាក់ឈ្នួលទាបបង្កផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរលើកម្មករជាពិសេសស្ត្រីស្មោះ។ ការអង្កេតរបស់ MFO SANEM រកឃើញថា នៅខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ អ្នកតបសម្ភាសន៍ចំនួន ៧៧% (ធៀបនឹងចំនួន ៨៥% នៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០) លើកឡើងថា ពួកគេប្រើប្រាស់ហោប៉ៅជាងរាល់ដង ព្រោះពួកគេគ្មានប្រាក់ទិញអាហារគ្រប់គ្រាន់។ ការអង្កេតមួយទៀតដែលធ្វើឡើងដោយ BRAC ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេសលើកម្មករកាត់ដេរចំនួន ១.២០០ នាក់ រកឃើញថា

កម្មករ ៥០% ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលពេញសម្រាប់ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០, កម្មករ ៤២% ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលពេញសម្រាប់ខែ មេសា និងកម្មករ ៧៤% ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលពេញនៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ (ILO BRAC, 2020)¹⁵។

សម្រាប់កម្មករកាត់ដេរដែលពឹងផ្អែកមួយផ្នែក ឬទាំងស្រុងលើកម្មវិធីទ្រទ្រង់ប្រាក់ចំណូលរបស់រដ្ឋាភិបាល ប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគេគឺទាបខ្លាំងជាងប្រាក់ចំណូលជាប់លាប់ និងកម្រិតប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា។ ដូច្នេះ វាបានបង្កការលំបាកដល់ពួកគេក្នុងការចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនឯង និងក្រុមគ្រួសារ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ១ សម្រាប់ការពិពណ៌នាស្តីពីវិធានការគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងប្រទេសនីមួយៗ)។

ជាមួយ ការវិភាគដោយយុទ្ធនាការសម្លៀកបំពាក់ស្អាតស្អីពីគម្លាតប្រាក់ឈ្នួលក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស កម្ពុជា ឥណ្ឌា ឥណ្ឌូនេស៊ី មីយ៉ាន់ម៉ា ប៉ាគីស្ថាន និងស្រីលង្ការ បានស្មានថា កម្មករកាត់ដេរបានបាត់បង់ប្រាក់ចំណូលសរុប ៣,១៩-៥,៧៨ ពាន់លានដុល្លារ នៅអំឡុងខែ មីនា-ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ ដោយសារការរំសាយកម្មករ និងការបិទរោងចក្រ (យុទ្ធនាការសម្លៀកបំពាក់ស្អាត, 2020)។

ខ. មជ្ឈមណ្ឌលធនធានធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស រាយការណ៍ថា ប្រាក់ឈ្នួលរបស់កម្មករកាត់ដេរក្នុងប្រទេសឥណ្ឌាថយចុះ ៥៧% (BHRRC, 2020)។ ក្រៅពីនេះ អង្គការយោធន៍អន្តរជាតិរកឃើញថា ខណៈដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានសហការជាមួយនិយោជក ដើម្បីផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភចំនួន ៧០ ដុល្លារដល់កម្មករដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យឈប់សម្រាក មានកម្មករដែលចូលរួមក្នុងការអង្កេតតែ ៤១% ប៉ុណ្ណោះដែលបានទទួលប្រាក់ឧបត្ថម្ភពេញលេញនៅខែ ឧសភា (CARE, 2020)។ ការអង្កេតដោយគម្រោងរោងចក្រកាត់ដេរស្រីនៅកម្ពុជា (BFC, Better Work) លើកម្មករ ៣៧៥ នាក់នៅអំឡុងខែ ឧសភា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ រកឃើញថា កម្មករចំនួន ៤៩% បានថយចុះប្រាក់ចំណូលដោយសារការបង្អាក់ផលិតកម្មក្នុងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ ហើយកម្មករចំនួន ៤១% លើកឡើងពីម៉ោងធ្វើការតិចជាងមុន (គម្រោងរោងចក្រកាត់ដេរស្រីនៅកម្ពុជា, 2020)។

ទីភ្នាក់ងារអន្តរជាតិច្បាប់ក្នុងស្រុក ព្រួយបារម្ភថា កម្មករដែលមិនបានទទួលប្រាក់ឈ្នួល ឬទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលតិច អាចបង្កឱ្យមានអស្ថិរភាពសង្គម។ ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស នគរបាលឧស្សាហកម្មបានចេញរបាយការណ៍មួយនៅចុងខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ ដែលបង្ហាញថា រោងចក្រចំនួន ១៧៧ ងាយប្រឈមនឹងអស្ថិរភាពដោយសារការខកខានមិនបើកប្រាក់ឈ្នួល និងប្រាក់បន្ថែមក្នុងអំឡុងបុណ្យ Eid និងការដាក់ច្បាប់សម្រាករបស់កម្មករ។ យោងតាមនគរបាលឧស្សាហកម្ម រោងចក្រកាត់ដេរចំនួន ៧៥៦ មិនបានបើកប្រាក់ឈ្នួលខែ មិថុនាដល់និយោជិតឡើយ (RMG Bangladesh, 2020b)។ នៅចុងខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០ វិទ្យាស្ថានសិក្សាការងារបង់ក្លាដេស (BILS) លើកឡើងថា “ស្ទើរតែគ្មានអស្ថិរភាពការងារដោយសារការបើកប្រាក់ឈ្នួល និងការបញ្ឈប់ពីការងារ (ក្នុងវិស័យកាត់ដេរ)” (Mirdha, 2020b)។

ទទួលរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំងជាងបុរស

ជំងឺកូវីដ ១៩ បង្កផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើសុខភាព និងសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្មករជាស្ត្រី និងបង្កហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរលើការបង្វែរលទ្ធផលដែលសម្រេចបានកន្លងមកក្នុងការលុបបំបាត់គម្លាតយេនឌ័រមួយចំនួន។ នៅតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរផ្តល់ការងារដល់កម្មករជាស្ត្រីជាង ៥% និងជាឧស្សាហកម្មដែលមាននិយោជិតជាស្ត្រីច្រើនជាងគេ ក្នុងចំណោមវិស័យឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀតក្នុងតំបន់ (ILO, 2020d)។ កម្មករកាត់ដេរជាស្ត្រីមានចំនួនច្រើនធៀបនឹងចំនួនការងារសរុបក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើននៅអាស៊ី (សូមមើលរូប ២)។

15 សូមមើល ILO (2016) និង ILO (2018) សម្រាប់ទិន្នន័យ និងព័ត៌មានបន្ថែមស្តីពីប្រាក់ឈ្នួលក្នុងវិស័យកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

ជំងឺកូវីដ ១៩ មិនត្រឹមតែបង្កាក់សង្គមក្រីក្រវិស័យកាត់ដេរដែលបង្កផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរលើកម្មករជាស្ត្រីប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងបង្កើនវិសមភាពមានស្រាប់ទៀតផង។ កម្មករជាច្រើន ជាពិសេសកម្មករជាស្ត្រី ទទួលរងបន្ទុកទ្វេដងនៃការងារទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល និងការងារមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល (កិច្ចការផ្ទះ និងការថែទាំកូន និងសមាជិកគ្រួសារផ្សេងទៀត)។ ក្នុងការអង្កេតរបស់អង្គការយោធន៍អន្តរជាតិលើកម្មករកាត់ដេរជាស្ត្រីចំនួន ៣០៧ នាក់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលបានធ្វើឡើងនៅអំឡុងខែ ឧសភា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ អ្នកតបសម្ភាសន៍ចំនួន ៣៦% លើកឡើងថា ពួកគាត់រ៉ាប់រងបន្ទុកការងារច្រើនជាងបុរសក្នុងអំឡុងវិបត្តិនេះ ហើយអ្នកតបសម្ភាសន៍ចំនួន ១៣% លើកឡើងពីការកើនឡើងនៃបន្ទុកកិច្ចការថែទាំដែលមិនទទួលបានឈ្នួល ក្នុងចំណោមបញ្ហាធំៗ ៣ ដោយសារវិបត្តិនេះ (CARE, 2020)។

ស្ត្រីនៅតែទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលទាបជាងបុរស។ ការអង្កេតរបស់ MFO SANEM នៅបង់ក្លាដេស រកឃើញថា នៅខែ មិថុនា សម្រាប់មុខតំណែងដូចគ្នា ប្រាក់ឈ្នួលមធ្យមរបស់ស្ត្រីគឺ ៩,២០០ តាកា (១០៩ ដុល្លារ) ចំណែកប្រាក់ឈ្នួលមធ្យមរបស់បុរសគឺ ១០.០០០ តាកា (១១៨ ដុល្លារ)។ ក្រៅពីនេះ មានកម្មករជាស្ត្រីច្រើនជាងកម្មករជាបុរស ដែលលើកឡើងពីការញ្ចាំអាហារតិចជាងមុន។ ស្ត្រី ៧៩% លើកឡើងថា ពួកគាត់គ្មានអាហារញ្ចាំគ្រប់គ្រាន់នៅអំឡុងខែ មិថុនា ធៀបនឹងបុរស ៧០% ដែលលើកឡើងដូច្នេះ (Garment Worker Diaries, 2020)។

រោងចក្រមួយចំនួនបើកដំណើរឡើងវិញ ប៉ុន្តែកន្លែងមើលថែកុមារបន្តបិទទ្វារនៅឡើយ។ ដូច្នេះ វាបានបង្កការលំបាកដល់ឪពុកម្តាយ ជាពិសេសម្តាយដែលធ្វើការ។ ការផ្តល់កន្លែងមើលថែកុមារក្នុងរោងចក្រជាលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងច្បាប់ជាតិរបស់ប្រទេសជាច្រើនក្នុងតំបន់។ ឧ. ច្បាប់ឥណ្ឌាចែងថា រោងចក្រដែលមានកម្មករជាស្ត្រីលើស ៣០% ត្រូវផ្តល់កន្លែងមើលថែកុមារ។ ក្រុមហ៊ុនផលិតលើកឡើងពីការបិទកន្លែងមើលថែកុមារដើម្បីរាំងខ្ទប់ការចម្លងវីរុសកូវីដ (Nagaraj, 2020)។ ក្នុងប្រទេសផ្សេងទៀត ដូចជា កម្ពុជា និងបង់ក្លាដេស ផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ ១៩ លើគ្រួសារ និងកម្មករ បានជំរុញឱ្យមានការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើបរិយាកាសរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការពង្រឹងការអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវស្តីពីការថែទាំកុមារដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ (New Age, 2019) និងភាពចាំបាច់ក្នុងការគាំទ្រសេវាថែទាំដែលមានតម្លៃសមរម្យ មានវិជ្ជាជីវៈ និងងាយស្រួលទទួលបានសម្រាប់កម្មករគ្រប់រូប។

ក្រៅពីនេះ មានការចោទប្រកាន់ (ទាំងនៅអំឡុងពេលមុនវិបត្តិ និងក្នុងវិបត្តិនេះ) ថា និយោជកបានបញ្ឈប់កម្មករមានផ្ទៃពោះពីការងារ និងមិនផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍មាតុភាព។ ចាប់តាំងពីខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ មក Sommito Garments Sramik Federation បានដាក់បណ្តឹង ៥០ ករណីជំនួសមុខឱ្យកម្មករជាស្ត្រីមានផ្ទៃពោះដែលត្រូវបានបញ្ឈប់ពីការងារក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស (Politzer, 2020)។ BGMEA បានច្រានចោលការចោទប្រកាន់ទាំងនេះ និងបានដេញដោលសុពលភាពនៃរបាយការណ៍របស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងបង្ហាញពីចេតនាបើកការស៊ើបអង្កេតការចោទប្រកាន់លើករណីបញ្ឈប់កម្មករមានផ្ទៃពោះពីការងារ (BGMEA, 2020)។

ជំងឺកូវីដ ១៩ បានបង្កើនហានិភ័យនៃអំពើហិង្សាផ្នែកលើយេនឌ័រ និងការបៀតបៀន (ILO, 2020e, 2020f)។ ចាប់តាំងពីការផ្ទុះជំងឺកូវីដ ១៩ ការប្រព្រឹត្តិអំពើហិង្សាលើស្ត្រី ជាពិសេសអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ មានការកើនឡើង (UN Women, 2020)។ វិធានការបិទខ្ទប់ និងការលំបាកផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច បានរួមចំណែកបង្កើនអត្រាអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងវិវត្តន៍លទ្ធភាពរបស់កម្មករក្នុងការទទួលបានសេវាគាំទ្រដែលមានតិចស្រាប់។ អង្គការយោធន៍អន្តរជាតិ រកឃើញថា ក្នុងចំណោមកម្មករកាត់ដេរជាស្ត្រីនៅកម្ពុជា កម្មករ ៣៣% លើកឡើងថា ជំងឺកូវីដ ១៩ បានបង្កើនភាពតានតឹង និងជម្លោះក្នុងគ្រួសារ។ អង្គការនេះកត់សម្គាល់ថា ជាញឹកញាប់ ការរាយការណ៍ពីករណីអំពើហិង្សាផ្នែកលើយេនឌ័រគឺទាបជាងចំនួនករណីដាក់ស្នើ និងថា លទ្ធផលរកឃើញពីការអង្កេតនេះដែលថា កម្មករជាស្ត្រីចំនួន ២% លើកយកអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារជាបញ្ហាចោទ គឺទាបជាងចំនួន

ដាក់ស្នើ (CARE, 2020)។

តម្រូវការសុខភាព និងសុវត្ថិភាពនៅតែជាអាទិភាពចម្បង

ក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលចូលរួមក្នុងការអង្កេតនេះ រដ្ឋាភិបាល និងសមាគមឧស្សាហកម្មបានចេញសេចក្តីណែនាំស្តីពីការកាត់បន្ថយការចម្លងជំងឺកូវីដ ១៩ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ១)។ ការអង្កេតកម្មករកាត់ដេរដែលចូលរួមក្នុងគម្រោងរោងចក្រកាន់តែប្រសើរនៅកម្ពុជា ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់កំណត់វិសាលភាពនៃការផ្តល់សារស្តីពីជំងឺកូវីដ ១៩ និងទំនាក់ទំនងនៃជំងឺនេះទៅនឹងការងាររបស់ពួកគេក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ មានការយល់ដឹងច្រើនអំពីជំងឺកូវីដ ១៩ ហើយកម្មករជាង ៧០% លើកឡើងថា ក្នុងពេលធ្វើការ និយោជកបានប្រកាសព័ត៌មានថ្មីៗទាក់ទងនឹងជំងឺនេះ តាមឧបករណ៍បំពង់សំឡេង។ កម្មករចំនួន ២/៣ បានទទួលព័ត៌មានពីនិយោជកតាមរយៈផ្ទាំងបដិ ឬការផ្សព្វផ្សាយជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬរូបភាព (គម្រោងរោងចក្រកាន់តែប្រសើរនៅកម្ពុជា, 2020)។

សមាគមនិយោជក បានចាត់វិធានការជាដំបូងៗក្នុងការផ្សព្វផ្សាយគោលការណ៍ណែនាំសុវត្ថិភាពពាក់ព័ន្ធនឹងជំងឺកូវីដ ១៩ ក្នុងចំណោមរោងចក្រជាសមាជិក។ ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយកម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើររបស់ ILO នៅប្រទេសវៀតណាម VITAS និងក្រសួងការងារ និងសង្គមកិច្ច (MOLISA) បានចេញសេចក្តីណែនាំស្តីពីបទបញ្ញត្តិសុខភាព និងសុវត្ថិភាពការងារ (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាង VITAS ថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០)។ នៅប្រទេសស្រីលង្ការ JAAF រាយការណ៍ថា មានការវាស់កម្ដៅកម្មករនៅតាមកន្លែងដឹកជញ្ជូនម៉ាស៊ីនដេរត្រូវបានរំកិលឆ្ងាយពីគ្នា ហើយកៅអីនៅអាហារដ្ឋានត្រូវបានរៀបឆ្ងាស់គ្នា (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាង JAAF ថ្ងៃទី ៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០)។

មិនច្បាស់ថាតើមានយន្តការអ្វីខ្លះសម្រាប់ពង្រឹងបទបញ្ញត្តិទាំងនេះ និងកម្រិតនៃការអនុវត្តបទបញ្ញត្តិទាំងនេះក្នុងរោងចក្រនោះទេ។ ទោះបីជារោងចក្រជាច្រើនបានទទួលសេចក្តីណែនាំ និងលើកឡើងថាបានចាត់វិធានការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការចម្លងជំងឺកូវីដ ១៩ ក្តី ក៏មានភស្តុតាងបង្ហាញថា ការអនុវត្តវិធានការសុខភាព និងសុវត្ថិភាពការងារដោយនិយោជកគឺមិនជាប់លាប់នោះទេ ជាពិសេសវិធានការដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការរក្សាគម្លាតសង្គម។

លទ្ធផលពីការអង្កេតតាមទូរស័ព្ទក្នុងគម្រោងរោងចក្រកាន់តែប្រសើរនៅកម្ពុជា (BFC) ដែលមានគោលបំណងស្វែងយល់ពីទស្សនៈរបស់កម្មករស្តីពីការអនុវត្តវិធានការសុខភាព និងសុវត្ថិភាពការងារដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជំងឺកូវីដ ១៩ បង្ហាញថាការវាស់កម្ដៅជាវិធានការចាំបាច់មុនពេលចូលក្នុងរោងចក្រ និងក្នុងករណីភាគច្រើន មានការចែកម៉ាស់ដល់កម្មករ នេះបើតាមការលើកឡើងដោយកម្មករចំនួន ៨០% ដែលចូលរួមក្នុងការអង្កេតនេះ។ ទោះជាយ៉ាងណា មានកម្មករតែ ២០% ប៉ុណ្ណោះដែលលើកឡើងថា និយោជកបានអនុវត្តវិធានការរក្សាគម្លាតសង្គមតាមរយៈការកាត់បន្ថយការប្រមូលផ្តុំគ្នាក្នុងអាហារដ្ឋាន ឬកន្លែងសម្រាក។ មានកម្មករតែ ១៤% ប៉ុណ្ណោះដែលលើកឡើងថា និយោជកបានបាញ់ថ្នាំសម្លាប់មេរោគនៅកន្លែងធ្វើការ ហើយកម្មករ ១២% រាយការណ៍ថា និយោជកបានរៀបចំកន្លែងផលិតកម្មឡើងវិញដើម្បីធានាការរក្សាគម្លាតសង្គម។ ដូច្នេះ ក្នុងចំណោមកម្មករ ២ នាក់ មានកម្មករម្នាក់តូចបញ្ជាក់ថា ពួកគេមិនអាចរក្សាគម្លាតសង្គមក្នុងពេលធ្វើការ និងក្នុងពេលធ្វើដំណើរទៅមក (គម្រោងរោងចក្រកាន់តែប្រសើរនៅកម្ពុជា, 2020)។

ក្នុងចំណោមកម្មករដែលចូលរួមក្នុងការអង្កេតដោយ BRAC នៅប្រទេសបង់ក្លាដេស មានកម្មករជិតពាក់កណ្តាលលើកឡើងថា រោងចក្ររបស់ពួកគេមិនផ្តល់ឧបករណ៍ការពារខ្លួន (PPE) ដល់ពួកគេ។ ក្រៅពីនេះ ក្នុងចំណោមកម្មករ ៤ នាក់ដែលចូលរួមក្នុងការអង្កេតនេះ មានកម្មករម្នាក់លើកឡើងថាមិនត្រូវបានជូនដំណឹងស្តីពីការដាក់ច្បាប់លីដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ឬច្បាប់ឈប់សម្រាកពិសេស ប្រសិនបើពួកគេចេញរោគសញ្ញាជំងឺកូវីដ ១៩ (ILO BRAC, 2020)។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

នៅប្រទេសបង់ក្លាដេស មានសេចក្តីរាយការណ៍ថា រោងចក្រមួយចំនួនប្រហែលជាបានបន្តប្រតិបត្តិការក្នុងពេលបិទខ្ទប់ដោយគ្មានវិធានការរក្សាគម្លាតសមស្រប (Islam, 2020)។ ក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា មានសេចក្តីរាយការណ៍ថា កម្មករដែលមិនវិលត្រឡប់ទៅស្រុកកំណើត “ត្រូវបានទទួលខ្សឹមស្នាក់នៅ ជាជាងបង្គាប់ទុកក្នុងអន្តេរាស៊ីកដ្ឋានដែលគ្រប់គ្រងដោយក្រុមហ៊ុន និង [...] ប្រឈមនឹងជំងឺឆ្លង។ ក្រុមហ៊ុននាំចេញភ័យខ្លាចថា ប្រសិនបើកម្មករទាំងនេះចាកចេញទៅ ពួកគេអាចខ្វះខាតកម្លាំងពលកម្មយ៉ាងខ្លាំង នៅពេលស្ថានភាពត្រឡប់ទៅរកប្រក្រតីភាពវិញ (SLD, 2020)។ នៅប្រទេសកម្ពុជា កម្មករ និងអ្នកតស៊ូមតិផ្នែកការងារ សម្តែងការព្រួយបារម្ភចំពោះហានិភ័យនៃការឆ្លងជំងឺកូវីដ ១៩ ក្នុងរថយន្តដែលដឹកកម្មករយ៉ាងណែនតាងតាមទៅមករោងចក្រ ជាប្រចាំ (Moniroth, 2020)។

សេរីភាពខាងសមាគម ៖ សិទ្ធិការងារដ៏សំខាន់

ជាទូទៅ ការចូលជាសមាជិកសហជីពក្នុងតំបន់នេះមានកម្រិតទាប (មួយផ្នែកដោយសារតែដំណើរការនេះមានលក្ខណៈក្រៅផ្លូវការក្នុងប្រទេសជាច្រើន) នេះបើយោងតាមទិន្នន័យថ្មីបំផុតដែលគូសបញ្ជាក់ពីអត្រាចូលរួមសហជីពចំនួន ១% នៅមីយ៉ាន់ម៉ា, ៧% នៅឥណ្ឌូនេស៊ី, ១០% នៅកម្ពុជា និង ១៥% នៅស្រីលង្កា¹⁶។ ក្រៅពីនេះ វិស័យកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីមិនសូវមានការចរាចរជាសមូហភាព ទាំងនៅកម្រិតរោងចក្រ និងកម្រិតវិស័យ។

ការវិវត្តន៍សេរីភាពខាងសមាគមលេចឡើងតាំងពីមុនវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ ក្នុងបណ្តាប្រទេសភាគច្រើនដែលត្រូវបានអង្កេតក្នុងរបាយការណ៍នេះ។ ការវិវត្តន៍ទាំងនេះត្រូវបានរំលេចក្នុងរបាយការណ៍នានាពេលថ្មីៗនេះរបស់គណៈកម្មាធិការជំនាញស្តីពីការអនុវត្តអនុសញ្ញា និងអនុសាសន៍នានា (CEACR-ILO) ដែលជាយន្តការត្រួតពិនិត្យដោយមិនលម្អៀងសម្រាប់ការវាយតម្លៃការអនុវត្តស្តង់ដារការងារអន្តរជាតិ ដោយរដ្ឋសមាជិករបស់ ILO¹⁷។ ខ. នៅឆ្នាំ ២០២០ គណៈកម្មាធិការនេះបានស្នើឱ្យរដ្ឋាភិបាលបង់ក្លាដេស កម្ពុជា ចិន ហ្វីលីពីន និងស្រីលង្កា ផ្តល់មតិយោបល់លើការអង្កេត និង/ឬការចោទប្រកាន់ដោយ ITUC ពាក់ព័ន្ធនឹងសេរីភាពខាងសមាគម ការចរាចរជាសមូហភាព និងទំនាក់ទំនងឧស្សាហកម្ម (ILO, 2020g)។

របាយការណ៍របស់មជ្ឈមណ្ឌលធនធានធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស បានរកឃើញ ៩ ករណីនៃការបណ្តេញសមាជិក ឬប្រធានសហជីពពីការងារក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា កម្ពុជា ឥណ្ឌា និងបង់ក្លាដេស (Khambay & Narayanasamy, 2020)។ របាយការណ៍ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២០ របស់ Oxfam កត់សម្គាល់ថា កម្មករចំនួន ១.២០០ នាក់ក្នុងប្រទេសឥណ្ឌាត្រូវបានរំសាយពីការងារដោយក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ដីធ្លីមួយ ក្រោមការចោទប្រកាន់ពីករណីបំភិតបំភ័យកម្មករ និងការបំបែកបំបាក់

សហជីព (Oxfam, 2020)។ ខណៈដែលកិច្ចព្រមព្រៀងក្របខណ្ឌសកល¹⁸ បានជួយដោះស្រាយវិវាទតាមរយៈការសម្របសម្រួលកិច្ចសន្យានាវាងសហជីពក្រុមហ៊ុនផលិត និងក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាក ដំណោះស្រាយនេះអាចមានរយៈពេលយូរព្រោះចាំបាច់ត្រូវមានការធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ដែលមានមូលដ្ឋាននៅក្រៅប្រទេសផលិត និងកម្រិតនៃការជះឥទ្ធិពលលើក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកដោយរោងចក្រពាក់ព័ន្ធ (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាងសហជីពសកល IndustriALL ថ្ងៃទី ១៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០)។

ក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ខណៈដែលរបាយការណ៍ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដែលគូសបញ្ជាក់ពីការបណ្តេញសហជីពក្នុងអំឡុងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ បានបង្កឱ្យមានអន្តរាគមន៍របស់ក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាក និងការបង្កើតឱ្យមានសហជីពឡើងវិញក្នុងករណីមួយចំនួន (Paton, 2020) សកម្មជនការងារបានលើកឡើងថា យុទ្ធសាស្ត្រនេះមិនសូវមានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនម៉ាកការបន្ត និងក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកដែលមិនសូវល្បីល្បាញ (Maung, 2020)។

គំនូនការវិវត្តន៍លើសកម្មភាពសហជីព និងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរក្នុងប្រទេសកម្ពុជាចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១៦ បានធ្វើឱ្យសហភាពអឺរ៉ុបសម្រេចដកផ្នែកខ្លះនៃ EBA របស់កម្ពុជាសម្រាប់ការនាំចេញទៅកាន់ទីផ្សារសហភាពអឺរ៉ុប (គណៈកម្មការអឺរ៉ុប, 2020)។ សម្ព័ន្ធសហជីពកម្ពុជា (CATU) រាយការណ៍ថា សមាជិកសហជីព ៤ នាក់ត្រូវបានបញ្ឈប់ពីការងារក្រោមការចោទប្រកាន់ថាបាន “ញុះញង់ឱ្យកម្មករប្រព្រឹត្តបទល្មើស” (Sovuthy, 2020)។ ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងប្រទេសជាតិស្ថិតក្នុងភាពអាសន្នដែលត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើប្រាស់នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ “អនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋាភិបាលប្រកាសដាក់ប្រទេសជាតិស្ថិតក្នុងភាពអាសន្ននៅពេលកម្ពុជាប្រឈមមុខនឹង “គ្រោះថ្នាក់” និង “ហានិភ័យខ្ពស់” (Peytermann & Hughes, 2020)។

នៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយក្នុងក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស រាយការណ៍ថា រដ្ឋាភិបាលបានអំពាវនាវឱ្យបង្កើនការឃ្លាំមើលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសហជីព (Hasnayeem, 2020) និងបានចោទប្រកាន់អង្គការអន្តរជាតិជាច្រើនថាបានញុះញង់បង្កអស្ថិរភាពក្នុងវិស័យនេះ។

បទបញ្ញត្តិស្តីពីការបិទខ្ទប់ ក៏បានវិវត្តន៍សកម្មភាពសហជីព និងការចូលរួមសមាគម/សហជីពផងដែរ។ ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស ច្បាប់ស្តីពីការងារតម្រូវឱ្យមានកិច្ចប្រជុំសមាជិក ២ លើក មុននឹងអាចចុះបញ្ជីសហជីពបាន។ ក្រោមវិធានការបិទខ្ទប់ សហជីពមិនអាចរៀបចំកិច្ចប្រជុំដែលតម្រូវដោយច្បាប់បានឡើយ។ ដូច្នេះដំណើរការចុះបញ្ជីសហជីពត្រូវចំណាយពេលយូរ (បទសម្ភាសន៍ជាមួយតំណាងសហជីពសកល IndustriALL ថ្ងៃទី ១៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០)។

16 ប្រភពទិន្នន័យ ៖ ILOSTAT
17 បង់ក្លាដេស ឥណ្ឌា ឥណ្ឌូនេស៊ី ហ្វីលីពីន ចិន និងវៀតណាម សុទ្ធតែទទួលបានពិន្ទុ “៥” ដែលបញ្ជាក់ថា ប្រទេសទាំងនេះគ្មានការធានាសេរីភាពខាងសមាគម (យោងតាមសន្ទនាសិទ្ធិជាសកលរបស់សហភាពសហជីពអន្តរជាតិ (ITUC) នៅឆ្នាំ ២០១៩)។ ប្រទេស ៣ រួមមាន ស្រីលង្កា ប៉ាគីស្ថាន និងមីយ៉ាន់ម៉ា ត្រូវបាន ITUC ដាក់ពិន្ទុ “៤” លើការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សជាប្រព័ន្ធ (ITUC, 2020)។
18 ក្របខណ្ឌកិច្ចព្រមព្រៀងសកល (GFAs) សំដៅលើកិច្ចព្រមព្រៀងសកលរវាងសហជីព និងក្រុមហ៊ុនពហុជាតិមួយ ដែលកំណត់ពីស្តង់ដារការងារ សុខភាព ឬបរិស្ថាន ក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់សកលរបស់ក្រុមហ៊ុន។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមចូលទៅកាន់ ៖ <http://www.industriall-union.org/what-is-a-global-framework-agreement> ។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

▶ ផ្នែកទី ៣ ៖ ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើរោងចក្រ និងការងារសមរម្យ

រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់បានឆ្លើយតបតាមបែបប្រតិសកម្មទៅនឹងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩

ការឆ្លើយតបផ្នែកគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលទៅនឹងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ មានទម្រង់តែមួយ¹⁹។ តារាង ក១ នៃឧបសម្ព័ន្ធ ១ សង្ខេបពីគោលនយោបាយសំខាន់ៗស្តីពីកន្លែងធ្វើការ និងសារពើពន្ធ ដែលត្រូវបានអនុវត្តនៅឆមាសទី ១ នៃឆ្នាំ ២០២០ លើវិធានការសំខាន់ៗ ៥ ៖ ការបិទឧស្សាហកម្ម ការគាំទ្រប្រាក់ចំណូលរបស់កម្មករ ការការពារការងារ ការដាក់ច្បាប់សម្រាកសម្រាប់កម្មករ និងឧបត្ថម្ភធនឧស្សាហកម្ម។ ភាគច្រើននៃគោលនយោបាយទាំងនេះដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងតារាង ក១ ត្រូវបានអនុវត្តលើវិស័យឧស្សាហកម្មផលិតទាំងអស់ លើកលែងតែក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស កម្ពុជា មីយ៉ាន់ម៉ា និងស្រីលង្កា ដែលគោលនយោបាយផ្ដោតសំខាន់លើឧស្សាហកម្មសម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើង (ដោយសារតែឧស្សាហកម្មនេះមានសារៈសំខាន់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក)។

តារាង ក១ នៃឧបសម្ព័ន្ធ ១ មិនបានរៀបរាប់ឱ្យអស់សេចក្តីនោះទេ និងផ្ដោតសំខាន់លើវិធានការដែលបានអនុវត្តដើម្បីជួយសម្រាលផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិនេះ។ តារាងនេះមិនរៀបរាប់លម្អិតអំពីច្បាប់ស្តីពីការងារ និងការអនុវត្តឡើយ លើកលែងតែគោលនយោបាយស្តីពីការដាក់ច្បាប់លើ ដែលមិនសូវមានការកែប្រែប៉ុន្តែមានភាពពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំង។ តារាងនេះបង្ហាញថា រដ្ឋាភិបាលភាគច្រើនបានខិតខំគាំទ្រដល់កម្មករ និងក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ក្នុងវិស័យកាត់ដេរ។ ដោយសារវិបត្តិនេះមានវិសាលភាពធំមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ការវាយតម្លៃថាតើវិធានការដែលបានអនុវត្តកន្លងមកអាចធានានិរន្តរភាពអាជីវកម្ម និងរបរចិញ្ចឹមជីវិត (រួមទាំងរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ស្ត្រីជាច្រើននាក់ដែលធ្វើការក្នុងវិស័យកាត់ដេរ) បាន ឬយ៉ាងណានោះ គឺជាបំណងពេកហើយ។

សាមគ្គីភាព និងការគាំទ្រជាអន្តរជាតិគឺជាដំណោះស្រាយសម្រាប់បណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ជាពិសេសប្រទេសដែលមានទំហំសារពើពន្ធតូចៗ កញ្ចប់ជំរុញសេដ្ឋកិច្ចក្នុងបណ្តាប្រទេសជឿនលឿន មានទំហំធំជាងកញ្ចប់ជំរុញសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលគិតត្រឹមខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ មានចំនួន ៨៨% នៃកញ្ចប់ជំរុញសារពើពន្ធសកល (ILO, 2020h)។ ទោះជាយ៉ាងណា ការផ្តល់ជំនួយដល់កម្មករ និងរោងចក្រក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍រួមទាំងប្រទេសដែលពឹងផ្អែកខ្លាំងលើវិស័យឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ គួរតែជាអាទិភាពដ៏សំខាន់មួយ។

ពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួយ ឧស្សាហកម្ម និងរដ្ឋាភិបាលជាច្រើនបានទទួលកម្ចី និងជំនួយឥតសំណងពីសហភាពអឺរ៉ុប និងស្ថាប័នពហុភាគី ដូចជាធនាគារពិភពលោក មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី។ នៅខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ រដ្ឋាភិបាលក្នុងបណ្តាប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលទាប និងប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបលើកឡើងថា មានការផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុប្រមាណ ៩ ពាន់លានអឺរ៉ូ (ប្រហែល ១០,៦ ពាន់លានដុល្លារ) សម្រាប់ទ្រទ្រង់ប្រព័ន្ធចែទាំសុខភាព និងវិធានការកិច្ចការពារសង្គម ដូចជា ឧបត្ថម្ភធនប្រាក់ឈ្នួល (Borrell, 2020)។ ជំនួយនេះបែងចែកជាទឹកប្រាក់ ២៦៣ លានអឺរ៉ូសម្រាប់ប្រទេសបង់ក្លាដេស (ឬ ៣០៨ លានដុល្លារ) សម្រាប់ជំនួយសាច់ប្រាក់ និង

កិច្ចការពារសង្គមក្នុងឧស្សាហកម្មសម្រាប់ការនាំចេញ និងទឹកប្រាក់ ៤៨៧ លានអឺរ៉ូ (៥៧១ លានដុល្លារ) សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។ កម្ពុជា និងបង់ក្លាដេសជាប្រទេសឈានមុខគេ ២ ដែលផលិតសម្លៀកបំពាក់ច្រើនបំផុត សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកដែលមានមូលដ្ឋាននៅសហភាពអឺរ៉ុប (EEAS, 2020b; Xinhua, 2020)។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិចក្រភពអង់គ្លេស (DFID) បានប្រកាសកម្មវិធីផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុចំនួន ៦,៨៥ លានផោននៅខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០ សម្រាប់ “ការបង្កើនសេវាសុខភាពដល់កម្មកររោងចក្រចំនួន ៨០.០០០ នាក់ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស” (Beaumont, 2020)។

ក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ដែលផលិតផលសម្លៀកបំពាក់ចំនួន ៧០% ត្រូវបាននាំចេញទៅរដ្ឋសមាជិកសហភាពអឺរ៉ុប គម្រោងវាយនភណ្ឌ និងកាត់ដេរ SMART ដែលទទួលបានជំនួយមូលនិធិពីសហភាពអឺរ៉ុប បាន និងកំពុងផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភផ្ទាល់ចំនួន ៣៥.០០០ ក្បាត-១២៥.០០០ ក្បាត (ឬប្រហែល ២៦-៩២ ដុល្លារ) ដល់កម្មករដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យសម្រាកពីការងារ និងវិសាលភាពនៅអំឡុងខែ មេសា-ឆ្នាំ ២០២០។ សហភាពអឺរ៉ុបបានស្មានថា “ក្នុងចំណោមកម្មករ ៧០០.០០០ នាក់ក្នុងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរនៅមីយ៉ាន់ម៉ា មានកម្មករប្រហែល ៣៥០.០០០ នាក់ងាយនឹងត្រូវបានព្យួរការងារដោយគ្មានប្រាក់ឈ្នួល ឬបាត់បង់ការងារជាអចិន្ត្រៃយ៍” នៅពេលប្រកាសពីការផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុចំនួន ៥ លានអឺរ៉ូនៅខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០។ ជំនួយនេះគឺដើម្បីផ្តល់ “ការទូទាត់សាច់ប្រាក់របស់ និងគ្មានលក្ខណៈការិយាល័យធិបតេយ្យ” សម្រាប់រយៈពេល ១-៣ ដល់កម្មករចំនួន ៨០.០០០ នាក់។ ជំនួយប្រមាណ ២,៥ លានអឺរ៉ូត្រូវបានផ្តល់ជូនកម្មករ ៤៥.០៦១ នាក់ ចាប់ពីថ្ងៃទី ១ ខែ ឧសភា រហូតដល់ថ្ងៃទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០ (Fibre2Fashion News Desk, 2020b)²⁰។

សហជីពបានដេញដោលវិសាលភាព និងការអនុវត្តគោលនយោបាយទាំងនេះ (Salaverria & Gascon, 2020)។ ដូចការកត់សម្គាល់ក្នុងផ្នែកខាងលើ ការពន្យារពេលបើកប្រាក់ឈ្នួល ឬការបើកប្រាក់ឈ្នួលមិនគ្រប់គ្រាន់ដល់កម្មករកាត់ដេរ ទាំងកម្មករដែលកំពុងធ្វើការ និងកម្មករដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យសម្រាកនៅផ្ទះ ឬគ្មានការងារធ្វើ បានបង្កជាការតវ៉ាក្នុងប្រទេសមួយចំនួន ដូចជាបង់ក្លាដេស កម្ពុជា ឥណ្ឌូនេស៊ី និងហ្វីលីពីន។ ភាពតានតឹងទាំងនេះអាចកាន់តែរីកធំ ដោយសារការសម្រេចផ្តាក់ដំណើរការកំណត់ប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមានៅឆ្នាំ ២០២០ ក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា និងកម្ពុជា (Khmer Times, 2020; Wathan, 2020)។

ក្រៅពីនេះ សហជីពផ្ដោតសំខាន់លើភាពចាំបាច់នៃការកំណត់លក្ខខណ្ឌច្បាស់លាស់ជាមុនដើម្បីការពារកម្មករផលិតកម្មមិនឱ្យឆ្លងជំងឺដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជំងឺកូវីដ ១៩។ ខ. នៅខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ សហព័ន្ធការងារ Ceylon ក្នុងប្រទេសស្រីលង្កាបានទទួច “ឱ្យអាជ្ញាធរច្រានចោលវិធានការដំណើរការផលិតកម្មឡើងវិញដោយគ្មានការធានាសុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខរបស់កម្មករនៅកន្លែងធ្វើការក្នុងពេលធ្វើការ និងក្នុងពេលធ្វើដំណើរទៅមកកន្លែងធ្វើការ (Time Online, 2020)។ ដូចគោលការណ៍ណែនាំដែលបានដាក់ចេញក្នុងប្រទេសភាគច្រើនក្នុងរបាយការណ៍នេះដែរ មានការអំពាវនាវយ៉ាងទូលំទូលាយឱ្យមានការការពារ

19 បទពិសោធន៍នៃឧស្សាហកម្មកាត់ដេរក្នុងវិបត្តិកូវីដ ២០០៨ និងការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងក្លានៃពាណិជ្ជកម្មសម្លៀកបំពាក់សកល គឺជាមេរៀនសម្រាប់រដ្ឋាភិបាល ដៃគូសង្គម និងអ្នកស្រាវជ្រាវពាក់ព័ន្ធនឹងការឆ្លើយតបនឹងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ តាម ២ វិធីសំខាន់ៗ។ ទីមួយ ការឆ្លើយតបផ្នែកគោលនយោបាយដែលបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ ២០០៨ និង ២០០៩ ដើម្បីតភ្ជាប់ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៅកម្រិតឧស្សាហកម្ម និងកម្រិតម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច (ការបរិយាយគោលនយោបាយដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងជាលើកដំបូងដើម្បីបង្រួមផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃការបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងវាយនភណ្ឌអន្តរជាតិ (MFA) នៅឆ្នាំ ២០០៥ ត្រូវបានយកមកអនុវត្តជាថ្មី និងពង្រីកបន្ថែមក្នុងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩។ ទីពីរ កង្វះចំនួន និងរបាយការណ៍ដែលអាចជឿទុកចិត្តបានស្តីពីវិធានការគោលនយោបាយថ្មីៗ បានបង្កការលំបាកដល់ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់រយៈពេលខ្លីនៃគោលនយោបាយទាំងនោះ។ នេះជាបញ្ហាដែលដឹងថាជាយុទ្ធសាស្ត្រឧស្សាហកម្ម និងអ្នកតាមដានស្ថានភាព ដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការឆ្លើយតបនឹងវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០០៨-២០០៩ (Forstater, 2010)។

20 ដៃគូគម្រោងមុន Amfori, មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម (CESD) និងសហភាពសហជីពមីយ៉ាន់ម៉ា (CTUM), H&M, C&A និង Bestseller។ មានប្រព័ន្ធទាត់តាមទូរស័ព្ទចល័តដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងតម្លៃទាបចំនួន ២ (Wave និង Wing) ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់គាំទ្រដល់ការទូទាត់ក្នុងស្ថានភាពបន្ទាន់ដល់កម្មករកាត់ដេរក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា និងកម្ពុជា (Wave ត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ចំណែក Wing ត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា)។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

កម្មករ។ បទបញ្ជា និងសេចក្តីណែនាំមិនចងកាតព្វកិច្ចស្តីពីការបិទខ្ទប់ និងវិធានការសុខភាពតាមរោងចក្រ មានចាប់ពីការលាងសម្អាតដៃ រហូតដល់ការបង្កើនការបន្ទុះខ្យល់ និងការផ្លាស់ប្តូររយៈពេល និងកាលវិភាគវេនការងារ (Fakhri, 2020; DFDL, 2020b)។ គោលការណ៍ណែនាំទាំងនេះផ្ទុយស្របច្បាប់ពីបទបញ្ជាបិទខ្ទប់ដែលត្រូវបានដាក់ចេញសម្រាប់សកម្មភាពផ្សេងទៀតក្នុងកន្លែងបិទជិត ដូចជា រោងភាពយន្ត ឬសាកលវិទ្យាល័យ (EconomyNext, 2020)។

គោលនយោបាយ និងការអនុវត្តគោលនយោបាយលើបញ្ហាទាំងពីរនេះ (វិធានការសុខភាពដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងការគាំទ្រដំណើរការអាជីវកម្មរបស់និយោជក និងប្រាក់ចំណូលរបស់កម្មករ) មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់កម្មករ និយោជក និងរដ្ឋាភិបាលដែលរំពឹងថានឹងអាចស្តារស្ថានភាពថា ក្រសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរយៈពេលខ្លី។ ទាំងនេះក៏ជាវិធានការសំខាន់ៗសម្រាប់ទ្រទ្រង់ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ និងកម្មករក្នុងវិស័យនេះក្នុងរយៈពេលវែងផងដែរ (ILO, 2020i)។

កិច្ចសន្ទនាសង្គមជាតិ៖ ឈានទៅរកដំណោះស្រាយ

កិច្ចសន្ទនាសង្គមដើម្បីជួយដោះស្រាយបញ្ហាដែលកើតឡើងក្នុងវិស័យកំពុងរីកចម្រើន ១៩ ផ្តល់លទ្ធផលល្អប្រសើរក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលមានការរៀបចំ ឬការផ្តួចផ្តើមកិច្ចសន្ទនាស្រាប់។ នៅប្រទេសស្រីលង្ការ រដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតក្រុមការងារត្រីភាគីដែលបានសម្រេចបើកប្រាក់ឈ្នួល ៥០% នៃប្រាក់ឈ្នួលគោលដៅកម្មករ ចាប់ពីខែ មីនា រហូតដល់ខែ មិថុនា (IndustriALL, 2020a)។ ក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ពិធីសារស្តីពីសេរីភាពខាងសមាគម ដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៩ ក្រោមការចរចារវាងក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកដែលជាសមាជិក ACT និងសហព័ន្ធកម្មករក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មមីយ៉ាន់ម៉ា (IWFM) ដែលជាសមាជិករបស់សហជីពសកល IndustriALL ត្រូវបានបញ្ជាក់ជាបករណ៍ដ៏ល្អសម្រាប់ការបញ្ចូលសមាជិក IWFM ដែលត្រូវបានបញ្ឈប់ពីការងារក្នុងរោងចក្រ ២ ឱ្យចូលធ្វើការវិញ²¹។ កិច្ចសន្ទនាមានស្រាប់រវាងសហជីព និងក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកអន្តរជាតិ ហាក់បានរួមចំណែកដល់ការសម្រេចបានកិច្ចព្រមព្រៀងឆាប់រហ័សរវាងសហជីពដែលជាសមាជិករបស់សហជីពសកល IndustriALL និងនិយោជក (IndustriALL, 2020b)។

ផ្នែកតាមរចនាសម្ព័ន្ធ ACT ដែលមានស្រាប់ BGMEA (បង់ក្លាដេស) និងក្រុមប្រឹក្សាសហជីពសកល IndustriALL ប្រចាំនៅបង់ក្លាដេស បានសម្រេចចុះអនុស្សរណៈយោគយល់គ្នាទៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ ដើម្បីបញ្ចៀសការរំសាយកម្មករ និងបើកប្រាក់ឈ្នួលខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ ជូនកម្មករកាត់ដេរ។ អ្វីដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍គឺ ទាំងតំណាងរបស់សហជីពសកល IndustriALL និងតំណាងរបស់ BGMEA បានកត់សម្គាល់ពីចំណុចប្រសព្វគ្នានៃផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុនផលិត និងផលប្រយោជន៍របស់សហជីព ដែលមួយផ្នែកកើតចេញពីការដំឡើងរួមគ្នាទៅនឹងការលុបចោលការបញ្ជាទិញដែលផលិតស្តុច និងការបញ្ជាទិញដែលកំពុងផលិត ដោយក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាក (Fair Fashion Think Tank, 2020; បទសម្ភាសន៍តំណាងរបស់សហជីពសកល IndustriALL ថ្ងៃទី ១៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០)។

ក្នុងប្រទេសផ្សេងទៀត កិច្ចសន្ទនាសង្គមនៅថ្នាក់ជាតិស្តីពីការឆ្លើយតបនឹងជំងឺកូវីដ ១៩ ត្រូវបានពិពណ៌នាជាការពិគ្រោះយោបល់ជាដាច់ការចរចា និងបាននាំទៅរកការប្រកាសកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ។ ថ្មីៗនេះ កម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកសម្របសម្រួលកិច្ចសន្ទនារវាងសហជីពក្នុងវិស័យ

សម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើង (APINDO, API និង APRISINDO) និងនាំទៅរកការប្តេជ្ញាចិត្តរួមគ្នាក្នុងការគាំទ្រការស្តារវិស័យសម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើងនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក (ILO, 2020j)។ ការប្តេជ្ញាចិត្តនេះបានបង្កើនការអនុលោមតាមគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីសុខភាព និងសុវត្ថិភាពការងារ និងកិច្ចសន្ទនាសង្គមក្នុងការដោះស្រាយវិវាទ (ILO, 2020k)។ ក្នុងប្រទេសប៉ាគីស្ថាន សហព័ន្ធកម្មករនិយោជិតប៉ាគីស្ថាន (PWF) និងសហព័ន្ធនិយោជកប៉ាគីស្ថាន (EFP) បានចេញសេចក្តីប្រកាសរួមដែលបញ្ជាក់ពីចេតនាសហការគ្នារវាងសហព័ន្ធទាំងនេះ (ILO, 2020l)។

នៅប្រទេសកម្ពុជា មីយ៉ាន់ម៉ា និងវៀតណាម ដំណើរការកំណត់ប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាក្នុងវិស័យកាត់ដេរ ត្រូវបានពន្យារពេល ឬបណ្តាលឱ្យមានការបែកខ្ញែកក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធ។ នៅប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា កិច្ចពិភាក្សាស្តីពីប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាត្រូវបានពន្យារពេលយ៉ាងហោចណាស់រហូតដល់ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២០ (Wathan, 2020)។ នៅប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការដំឡើងរបស់សហជីព GMAC បានស្នើឱ្យក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ (MOLVT) ពន្យារពេលកំណត់ប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមារហូតដល់ឆ្នាំ ២០២១ (Reaksmeay, 2020)។ ក្រសួងមានគោលបំណងធ្វើការសិក្សាអំពីផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ ១៩ លើកម្មករក្នុងវិស័យកាត់ដេរ មុននឹងពិភាក្សាអំពីប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំឆ្នាំ (Chheng, 2020)។ នៅប្រទេសវៀតណាម កាលពីខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០ កន្លងទៅ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា បានបោះឆ្នោតសម្រេចមិនបង្កើនប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាក្នុងតំបន់សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២១ និងកំណត់អត្រាប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាក្នុងតំបន់ត្រឹមអត្រាឆ្នាំ ២០២០។ VGCL បានបដិសេធមិនចូលរួមក្នុងការបោះឆ្នោតនេះដោយលើកឡើងថា មិនសូវមានការពិភាក្សាគ្នា។ សហជីពនេះបានស្នើឱ្យពន្យារពេលចរចារហូតដល់ទទួលបានព័ត៌មានបន្ថែមស្តីពីជំងឺកូវីដ ១៩ ប៉ុន្តែសំណើនេះត្រូវបានច្រានចោល (Nguoi Lao Dong, 2020)។

ការឆ្លើយតបជាមួយនៃវិស័យឧស្សាហកម្មទៅនឹងជំងឺកូវីដ ១៩

ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានខែដំបូងនៃវិស័យកំពុងរីកចម្រើន ១៩ សហជីព និងអ្នកតស៊ូមតិផ្នែកការងារនៅអាស៊ី និងនៅជុំវិញពិភពលោក បានប្រតិបត្តិទៅនឹងការលុបចោលជាឯកតោភាគីនូវកិច្ចសន្យាផលិតសម្លៀកបំពាក់ដោយក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាក និងទាមទារឱ្យអ្នកបញ្ជាទិញគោរពកិច្ចសន្យាកន្លងមក ទូទាត់ការបញ្ជាទិញដែលកំពុងផលិត និងគាំទ្រសន្ទនីយភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ និងប្រាក់ចំណូលរបស់កម្មករ (IndustriALL, 2020c)។ ដូចការកត់សម្គាល់ខាងលើ យុទ្ធនាការសាធារណៈទាំងនេះ (យុទ្ធនាការ #PayUp) បានជំរុញឱ្យក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកធំៗជាច្រើនគោរពកិច្ចសន្យាកន្លងមក និងចូលរួមក្នុងកិច្ចសន្ទនាថ្មីស្តីពីការទាមទារនិរន្តរភាពនិងការងារសមរម្យ ព្រមទាំងស្តង់ដារពាណិជ្ជកម្មសំខាន់ៗក្នុងពាណិជ្ជកម្មសម្លៀកបំពាក់សកល²²។

ILO បានជួយសម្របសម្រួលគំនិតផ្តួចផ្តើម “ជំងឺកូវីដ ១៩ ៖ វិធានការក្នុងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរសកល” ក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាញប្រយោជន៍ពីឆន្ទៈ និងធនធានជាសមូហភាពលើឆាកអន្តរជាតិ ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកសុខភាព និងសេដ្ឋកិច្ចដល់បណ្តាប្រទេសនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទូទាំងពិភពលោក។ សេចក្តីអំពាវនាវឱ្យចាត់វិធានការ (Call to Action) ត្រូវបានចរចានៅខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ រវាងអង្គការនិយោជកអន្តរជាតិ (IOE) សហភាពសហជីពអន្តរជាតិ (ITUC) និងសហជីពសកល IndustriALL។

ប្រទេសហត្ថលេខីជាង ១២៥ នៃសេចក្តីអំពាវនាវឱ្យចាត់វិធានការ និងក្រុមការងារ

21 ACT (សកម្មភាព កិច្ចសហការ ការផ្លាស់ប្តូរ) គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀងជាសកលរវាងក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាក និងក្រុមហ៊ុនលក់រាយ និងសហជីព ដើម្បីបង្កើនប្រាក់ឈ្នួលសមរម្យសម្រាប់កម្មករតាមរយៈការចរចាសមូហភាពនៅកម្រិតឧស្សាហកម្ម និងការកែទម្រង់សកម្មភាពបញ្ជាទិញ។
22 សមាគមសិទ្ធិកម្មករ ៖ <https://www.workersrights.org/issues/covid-19/tracker/> សង្គ្រោះអ្នកពាក់ព័ន្ធចម្រុះ ៖ <https://www.fairwear.org/covid-19-dossier/responsible-purchasing-practices/garment-industry-coalition-statement/>។

► ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

ត្រីភាគីដែលបង្កើតឡើងដោយ ILO និងសម្របសម្រួលដោយ IOE និង ITUC មានគោលបំណង “ជំរុញសកម្មភាពនៅទូទាំងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរសកល ដើម្បីគាំទ្រឱ្យក្រុមហ៊ុនផលិតបន្តប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួនក្នុងអំឡុងរំលឹកជំងឺកូវីដ ១៩ និងការប្រាក់ចំណូល សុខភាព និងការងាររបស់កម្មករកាត់ដេរ”²³។ គោលបំណងរយៈពេលវែងគឺការជំរុញ “ឱ្យមានការបង្កើតប្រព័ន្ធកិច្ចការពារសង្គមដែលមាននិរន្តរភាពដើម្បីធានាថា ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរកាន់តែមានភាពយុត្តិធម៌ និងភាពធន់។

ចំណុចសំខាន់គឺប្រទេសហត្ថលេខីនៃសេចក្តីអំពាវនាវឱ្យចាត់វិធានការ បានប្តេជ្ញា “ចូលរួមជាមួយស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ រដ្ឋាភិបាល និងម្ចាស់ជំនួយ ក្នុងការគាំទ្រការកៀរគរមូលនិធិឆាប់រហ័ស និងប្រកបដោយនវានុវត្តន៍តាមរយៈមូលនិធិសង្គ្រោះបន្ទាន់ ឥណទាន និងកម្ចីរយៈពេលខ្លី ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្រប្រាក់ចំណូលឆាប់រហ័សដល់កម្មករ និងបុគ្គលម្នាក់ៗ” (ILO, 2020m)។ ក្រុមនេះបានកំណត់ប្រទេសអាទិភាពចំនួន ៨ (បង់ក្លាដេស កម្ពុជា អេស្ប៉ា ហ្វីលីពីន ឥណ្ឌា ឥណ្ឌូនេស៊ី មីយ៉ាន់ម៉ា និងប៉ាគីស្ថាន) ដែលត្រូវការមូលនិធិស្តារឡើងវិញជាចាំបាច់ (ILO, 2020n)។

ក្រុមអំពាវនាវឱ្យចាត់វិធានការនៅថ្នាក់ជាតិត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយមានការកំណត់សកម្មភាពអាទិភាព ដូចជា ការកំណត់តម្រូវការឧស្សាហកម្មពាក់ព័ន្ធនឹងការគាំទ្រប្រាក់ចំណូល និងការបន្តអាជីវកម្ម និងការចូលរួមជាមួយរដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិក្នុងការពន្លឿនលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុ។

នៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ សហព័ន្ធកម្មករក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មមីយ៉ាន់ម៉ា និងសហជីពសកល IndustriALL បានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកជាច្រើននៅអឺរ៉ុបដើម្បី “ប៉ះប៉ូវការបាត់បង់ប្រាក់ឈ្នួល” របស់កម្មករកាត់ដេរនៅអំឡុងខែ មេសា-កក្កដា។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះតម្រូវឱ្យភាគីហត្ថលេខីគាំទ្រការបង្កើតកិច្ចគាំពារសង្គមក្នុងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ និងបង្កើនការអនុលោមតាមបទបញ្ញត្តិសុខភាព និងសុវត្ថិភាព (IndustriALL, 2020d)។ ចុងបញ្ចប់ ក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាក និងក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ក្នុងដំណើរការ ACT ដែលដឹកនាំដោយសហជីពសកល IndustriALL បានប្តេជ្ញាពន្លឿនគោលការណ៍ណែនាំឆ្នាំ ២០១៩ របស់ ACT ស្តីពីសេរីភាពខាងសមាគម (IndustriALL, 2019)។

23 រួមមានកាតព្វកិច្ចរបស់ក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាកក្នុងការទូទាត់ដល់ក្រុមហ៊ុនផលិតលើ “ផលិតផលដែលផលិតរួច និងផលិតផលដែលកំពុងផលិត”។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្នុងតំបន់ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

▶ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៖ គន្លឹះឆ្ពោះទៅមុខសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ

ដើម្បីដោះស្រាយវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ ILO បានស្នើឱ្យបង្កើតក្របខណ្ឌគោលនយោបាយក្រោមសសសស ៤ ដែលផ្អែកតាមស្តង់ដារការងារអន្តរជាតិដូចជា ១) ការជំរុញសេដ្ឋកិច្ច និងការងារ ២) ការគាំទ្រសហគ្រាស ការងារ និងប្រាក់ចំណូល ៣) ការការពារកម្មករក្នុងកន្លែងធ្វើការ និង ៤) ការប្រើប្រាស់កិច្ចសន្ទនាសង្គមដើម្បីរកដំណោះស្រាយ (សូមមើល ILO, 2020h)។ ខណៈដែលជំងឺកូវីដ ១៩ បន្តបង្កការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងលើវិស័យសុខាភិបាល ក៏ដូចជាសេដ្ឋកិច្ចនិងសុខុមាលភាពសង្គមរបស់ប្រជាជនទូទាំងពិភពលោក ការបន្តរៀបចំគម្រោងនិងសកម្មភាពជំរុញសសសសទាំង ៤ នេះ នៅតែជាគន្លឹះក្នុងការការពារការងារនិងរបរចិញ្ចឹមជីវិត រួមទាំងការងារ និងរបរចិញ្ចឹមជីវិតក្នុងវិស័យកាត់ដេរ។ ការបន្តផ្តល់ការគាំទ្រដល់សហគ្រាស និងការពង្រីកវិសាលភាពនៃកិច្ចការពារសង្គមឱ្យគ្របដណ្តប់លើប្រជាជនគ្រប់រូប ជាគន្លឹះក្នុងការសម្រាលផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិនេះលើសង្គមក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក។ ចាំបាច់ត្រូវរកដំណោះស្រាយដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់កម្មករទាំងអស់ក្នុងវិស័យនេះ រួមទាំងកម្មករជាស្ត្រីដែលមានសមាសភាគយ៉ាងច្រើនក្នុងវិស័យកាត់ដេរ។

ILO បានផ្តល់ឧបករណ៍ជាច្រើនសម្រាប់គាំទ្រដល់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធរបស់ខ្លួន (សម្រាប់ខ្លឹមសារលម្អិត សូមមើល ILO, 2020c)។ កម្មវិធីការងារកាន់តែប្រសើរដែលសហការដោយ ILO និងសាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ បាន និងកំពុងតាមដានស្ថានភាពរបស់បណ្តាប្រទេសដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីនេះ និងបានផ្តល់ការគាំទ្រដល់កម្មករ រោងចក្រ និងក្រុមហ៊ុនម្ចាស់ម៉ាស៊ីនក្នុងការប្រឈមមុខនឹងវិបត្តិនេះ និងការការពារកម្មករ។ ILO បានបង្កើតវេទិកាសម្រាប់កិច្ចសន្ទនាឧស្សាហកម្មកិច្ចពិភាក្សា និងការផ្តោតប្រយោបល់ ព្រមទាំងបានបោះពុម្ពផ្សាយឯកសារមគ្គុទេសក៍ជាច្រើនសម្រាប់រោងចក្រ ដើម្បីជួយបង្កើនភាពឆន់ឆៃអាជីវកម្មតាមរយៈការបង្កើនការគ្រប់គ្រងលំហូរសាច់ប្រាក់ ការធ្វើពិធីកម្មប្រាក់ចំណូល និងទីផ្សារទំនាក់ទំនងក្នុងកន្លែងធ្វើការ និងសុវត្ថិភាព និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងផលិតកម្ម (ILO, 2020p)។

ILO បានសម្របសម្រួល និងគាំទ្រសេចក្តីអំពាវនាវឱ្យចាត់វិធានការ ដែលជាកំនិតផ្តួចផ្តើមអន្តរជាតិរបស់ភាគីចម្រុះ ដែលមានគោលបំណងបំប៉នសកម្មភាពទូទាំងឧស្សាហកម្មសម្រាប់ការការពារប្រាក់ចំណូល សុខភាព និងការងាររបស់កម្មករ ព្រមទាំងជួយទ្រទ្រង់និរន្តរភាពរបស់និយោជកក្នុងអំឡុងវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ និងសហការគ្នាបង្កើនប្រព័ន្ធកិច្ចការពារសង្គមដែលមាននិរន្តរភាពដើម្បីធានាថាឧស្សាហកម្មកាត់ដេរកាន់តែមានភាពយុត្តិធម៌ និងភាពឆន់។ សេចក្តីអំពាវនាវឱ្យចាត់វិធានការជាឧទាហរណ៍វិជ្ជមានមួយនៃកិច្ចសហការទូទាំងវិស័យឧស្សាហកម្មជុំវិញពិភពលោក ប៉ុន្តែកំនិតផ្តួចផ្តើមនេះទាមទារការប្តេជ្ញាចិត្តជាបន្តបន្ទាប់ និងសកម្មភាពសម្របសម្រួលអ្នកពាក់ព័ន្ធដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពក្នុងការសម្រេចបានគោលបំណងដែលបានកំណត់។

ការថយចុះនៃតម្រូវការប្រើប្រាស់សម្លៀកបំពាក់ និងការតម្រូវឱ្យបិទកន្លែងធ្វើការដើម្បីគ្រប់គ្រងការចម្លងវីរុសកូវីដ ដែលនាំទៅរកការស្រុតចុះនៃផលិតកម្មសម្លៀកបំពាក់ និងការងារក្នុងវិស័យកាត់ដេរ ធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង បានធ្វើឱ្យមានគន្លងធ្លាក់ចុះខ្លាំងជាងគន្លងនៅអំឡុងវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០០៨-២០០៩។ ភាពជ្រាលជ្រៅនៃការថយចុះទាំងនេះ និងល្បឿន និងសណ្ឋាននៃការស្ទើរឡើងវិញក្នុងវិស័យនេះអាចនឹងមិនបង្ហាញច្បាស់នោះទេ រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២១ ឬ ២០២២។ អ្នកស្រាវជ្រាវត្រូវការពេលវេលា និងទិន្នន័យកាន់តែច្រើនដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណថា តើអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល និងអន្តរាគមន៍ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម មានប្រសិទ្ធភាព និងអាចរួចផុតពីវិបត្តិនេះ ឬទេ។

ដោយសារវិមាត្រនៃជំងឺរាតត្បាតនេះ និងផលប៉ះពាល់របស់វា ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរសកលប្រហែលជាត្រូវមានការតម្រឹមតម្រង់រចនាសម្ព័ន្ធឡើងវិញក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខ មួយផ្នែកបណ្តាលមកពីនិន្នាការដែលបានបង្ហាត់វិស័យនេះតាំងពីមុនឆ្នាំ ២០២០។ បច្ចុប្បន្ន មានការអំពាវនាវជាសាធារណៈកាន់តែច្រើនឱ្យមានការពិចារណាឡើងវិញ ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យសង្គមក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកកាន់តែមានសមភាព បរិយាបន្ន និងនិរន្តរភាព ខណៈដែលនាំនូវតួនាទីរួមរៀបចំកំពុងជះឥទ្ធិពលលើលទ្ធភាពនៃរបៀប និងទីតាំងផលិតកម្ម ក៏ដូចជាតួនាទីរបស់កម្លាំងពលកម្មរោងចក្រកាត់ដេរក្នុងដំណើរនេះ។ ក្រៅពីនេះ ការកែសម្រួលរចនាសម្ព័ន្ធនៃឧស្សាហកម្មកាត់ដេរឡើងវិញ គួរពិចារណាពីបញ្ហាប្រឈមយូរអង្វែង និងលើកឡើងពីភាពចាំបាច់នៃការវិនិយោគលើការដ្ឋានរចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងទំនាក់ទំនង ការផលិតថាមពលដែលមាននិរន្តរភាព ការអប់រំ និងការអភិវឌ្ឍជំនាញ ព្រោះចំណុចទាំងនេះសុទ្ធតែរាំងស្ទះមិនឱ្យឧស្សាហកម្មកាត់ដេរឈានទៅរកផលិតផល និងសេវាដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់។ ដូច្នេះ ចាំបាច់ត្រូវមានការស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៀតដើម្បីស្វែងយល់ច្បាស់អំពីសេណារីយ៉ូដែលអាចលេចចេញពីចំណុចរាំងស្ទះដែលបង្កឡើងដោយជំងឺរាតត្បាតនេះ។

មិនច្បាស់នោះទេថាតើក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ ១៩ ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរសកលនឹងមានការធ្វើកំណែទម្រង់សំខាន់ៗដើម្បីបង្កើតគន្លងថ្មី និងមាននិរន្តរភាព និងភាពឆន់ជាងមុន ឬថាតើឧស្សាហកម្មនេះនឹងវិលត្រឡប់ទៅរកសេណារីយ៉ូ “ស្ថានភាពប្រក្រតីភាព” ។ មិនចំពោះថាឧស្សាហកម្មកាត់ដេរនឹងមានគន្លងបែបណានោះទេ កម្មករ និងសហគ្រាសនៅតែជាតួអង្គដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់មុនគេ។

ដូច្នេះ រដ្ឋាភិបាលជាតិ កម្មករ និងនិយោជក ត្រូវសហការជាមួយតួអង្គផ្សេងទៀតដែលជះឥទ្ធិពលលើវិស័យឧស្សាហកម្មដើម្បីរកដំណោះស្រាយរួមសម្រាប់អនាគតនៃឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ ដែលផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើមនុស្ស។ ពោលគឺអនាគតដែលអាចនាំទៅរកសុខុមាលភាពសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចនៅទូទាំងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក។

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

▶ ឯកសារយោង

AFP. 2020. "Coronavirus: Sri Lanka Extends Lockdown through May 11." *Khaleej Times*, 1 May.

Amed, Imran, Achim Berg, Anita Balchandani, Saskia Hedrich, Felix Rölken, Robb Young and Jakob E. Jensen. 2020. *The State of Fashion 2020 Coronavirus Update*, 47.

Anner, Mark. 2020. *Abandoned? The Impact of COVID-19 on Workers and Businesses at the Bottom of Global Garment Supply Chains*.

PennState Center for Global Workers' Rights CGWR, 27 March.

Apparel Resources News-Desk. 2020. "Government Proposal on Workers' Wage For April." *Apparel Resources* (Bangladesh), 30 April. Bangladesh Garment Manufacturers and Exporters Association (BGMEA). 2020. "BGMEA Refutes Accusations." *The Guardian*, 11 July.

Beaumont, Peter. 2020. "Dfid Scheme Accused of Putting UK Aid In Pockets Of Wealthy Companies." *The Guardian*, 14 August. Better Buying Institute. 2020a. *Special Report, Payment and Terms and the Need for New Practices*.

———. 2020b. *Cost and Cost Negotiation and the Need for New Practices*.

Better Factories Cambodia. 2020. Forthcoming: *COVID-19 and the Garment Sector in Cambodia: Workers' Perspectives*. BGMEA representatives. 2020. Interview with Cornell New Conservations Project. 22 July.

Bhattacharjee, Partha Pratim and Tuhin Shubhra Adhikary. 2020. "Shutdown Likely to Stay till May 30." *The Daily Star*, 13 May.

Borrell, Josep. 2020. "'Team Europe'— Global EU Response to COVID-19 Supporting Partner Countries and Fragile Populations." EEAS - European External Action Service - European Commission, 11 April.

Business and Human Rights Resource Centre (BHRRC). 2020. "COVID-19 Tracker", available at: <https://covid19.business-humanrights.org>.

BR Web Desk. 2020. "SBP Introduces New Refinance Scheme to Avoid Layoff of Workers." Brecorder, 10 April. CARE. 2020. *Garment Worker Needs Assessment During COVID-19*. CARE International in Cambodia.

Cepeda, Mara. 2020. "House Approves P1.3-Trillion Economic Stimulus Package vs Pandemic." *Rappler*, 4 June.

Chew, Amy. 2020. "Coronavirus: Indonesian migrant workers urged not to return home." *South China Morning Post*, 31 March. Chheng, Niem. 2020. "Ministry to Study COVID-19 Effects Before Wage Talks." *Phnom Penh Post*, 20 July.

Clean Clothes Campaign. 2020. *Underpaid in The Pandemic: An Estimate of What the Garment Industry Owes its Workers*.

David, Sen. 2020. "90 Percent of Garment Workers Turn Up for Duty on New Year's Day." *Khmer Times*, 13 April.

DFDL. 2020a. "DFDL Cambodia: New Instruction on Suspension of Employment Contracts and NSSF Contribution Payments for Certain Enterprises Seriously Impacted by COVID-19." 22 April.

———. 2020b. "Myanmar Legal Update: COVID-19 – Important Employee-related Myanmar Laws & Compliance – 10 Key Questions." 1 April.

EconomyNext. 2020. "Sri Lanka Coronavirus Health Rules for Factory, Manufacturing Businesses." *EconomyNext*, 2 May. European Commission. 2020. "Press Release on the Cambodia Loses Duty-Free Access to the EU Market". 12 August. Fair Fashion Think Tank. 2020. *Fair Fashion Think Tank COVID-19 Podcast*, June.

Fair Labor Association (FLA). 2020. "Country-Specific Updates on Provisions for Workers in Response to the COVID-19 Pandemic", available at: <https://www.fairlabor.org/blog/entry/country-specific-updates-provisions-workers-response-covid-19-pandemic>.

Fair Wear Foundation. 2020. "How Does Covid-19 Affect Women Garment Workers?", available at: <https://www.fairwear.org/covid-19-dossier/worker-engagement-and-monitoring/gender-analysis/>

Fakhri, Syarifah R. 2020. "The New Normal: Indonesian Health Minister Issues COVID-19 Workplace Guidelines." *SSEK*, 27

▶ **ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO**

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

May. *Fibre2Fashion* News Desk. 2020a. "Falling Textile-Garment Exports in Vietnam Threaten Jobs." *Fibre2Fashion*, 14 July.

———. 2020b. "EU Myan Ku Fund Pays Over 45,000 Myanmar Workers." *Fibre2fashion*, 13 August.

Forstater, Maya. 2010. "Implications of the global financial and economic crisis on the textile and clothing sector", Sectoral Coverage of the Global Economic Crisis, International Labour Organization.

Garment Manufacturers Association in Cambodia (GMAC) Representative. 2020. Interview with Cornell New Conservations Project (NCP). 23 July.

Garment Worker Diaries. 2020. "Two Months On: The Impact of COVID-19 on Workers: Garment Worker Diaries." <https://workerdiaries.org>.

Haider, Mehtab. 2020. "PM Imran Khan unveils Rs1.2tr relief package Fuels fall by Rs15 a litre." *The News*, 25 March.

Hasnayeem, Nehal. 2020. "Fear of Disruption of Law and Order." *Bonik Barta*, 20 May.

Hesan, Mehedi. 2020. "BB Creates Tk3,000cr Loan Fund for Workers' July Wages." *Dhaka Tribune*, 24 July. Illanperuma,

Shiran. 2020. "Interview: Sri Lankan Exports Rebound Due to Gov't Policies: Official." *Xinhua Net*, 26 July. ILO. 2020a. *COVID-19 and Global Supply Chains: How the Jobs Crisis Propagates Across Borders*.

———. 2020b. *The effects of COVID-19 on trade and global supply chains*.

———. 2020c. *World Employment and Social Outlook Trends 2020*.

———. 2020d. *A Gender-Responsive Employment Recovery: Building Back Fairer*.

———. 2020e. *ILO Violence and Harassment Convention, 2019 No. 190: 12 ways It Can Support the COVID-19 Response and Recovery*.

———. 2020f. *Safe and Healthy Working Environments Free from Violence and Harassment*.

———. 2020g. *Application of International Labour Standards: 2020 Report of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations*, ILC109/III/B.

———. 2020h. *ILO Monitor: COVID-19 and the World of Work*. Fifth edition.

———. 2020i. "Press Release on the Plug Social Protection Gaps in Developing Countries to Prevent Future Crises, ILO says". 14 May.

———. 2020j. "Signing Ceremony of the Trade Unions and Employers' Associations Joint Commitment and Tripartite Discussion on Common Efforts to Support the Recovery of Indonesia's Export Oriented Garment/Footwear Sector amid the COVID-19 Pandemic. Seminar, 6 August.

———. 2020k. "Press Release on the Employers and workers join forces to reinstate the past glory of Indonesian garment and footwear industries". 11 August.

———. 2020l. "Country Policy Responses: COVID-19 and the World of Work", available at: <https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/country-responses/lang-en/index.htm#ID>

———. 2020m. "COVID-19: Action in the Global Garment Industry; Call to Action", available at: https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/sectoral/WCMS_742343/lang-en/index.htm.

———. 2020n. "Press Release on the Garment Industry Call to Action Identifies Priority Countries". 14 May.

———. 2020o. *COVID-19 and the Textiles, Clothing, Leather and Footwear Industries*.

———. 2020p. *Guides for Garment Factories to Build Resilience During and After COVID-19*.

———. 2018. 2018. "Gender Pay Gaps in the Garment, Textile and Footwear Sector", ILO Asia-Pacific Garment and Footwear Sector Research Note Issue 9.

———. 2017. *From Obligation to Opportunity: A Market Systems Analysis of Working Conditions in Asia's Garment Export Industry*.

———. 2016. *Wages and Productivity in The Garment Sector in Asia and the Pacific and the Arab States*.

ILO and BRAC, Bangladesh Rural Advancement Committee. 2020. *A Rapid Assessment in Times of COVID-19 of Workers and*

► ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

Workplaces in the RMG Sector. International Labour Organization; BRAC.

IndustriALL. 2019. "Garment Workers, Suppliers And ACT Brands Agree on Freedom of Association Guideline". 15 November. IndustriALL. 2020a. "Tripartite Agreement to Protect Sri Lankan Workers." *IndustriALL*. 25 May.

———. 2020b. "Union Successfully Fights Mass Dismissals in Myanmar." *IndustriALL*. 11 August.

———. 2020c. "COVID-19 - An Existential Crisis for the Garment Industry." *IndustriALL*, 23 March.

———. 2020d. "Protecting Workers in Myanmar." *IndustriALL*. 14 May.

IndustriALL representative. 2020. Interview with Cornell New Conservations Project (NCP). 14 August.

Islam, Muhummad A. 2020. "Coronavirus Measures Give Bangladeshi Workers for Global Clothing Chains a Stark Choice: Disease or Starvation." *The Conversation*, 30 June.

ITUC. 2020. *2019 ITUC Global Rights Index*. International Trade Union Confederation.

Joint Apparel Association Forum (JAAF) representative. 2020. Interview with Cornell New Conservations Project (NCP). 4 August. Kementerian Perindustrian. 2020. *Permasalahan, Peluang, Tantangan & Strategi Peningkatan Ekspor TPT di Tengah Pandemi COVID-19*. Kementerian Perindustrian Republik Indonesia.

Khambay, Alysha and Narayanasamy, Thulsi. 2020. *Union Busting & Unfair Dismissals: Garment Workers during COVID-19*. Business & Human Rights Resource Centre.

Khmer Times. 2020. "Savagely Battered Cambodia's Garment Industry Seeks Urgent Help to Stay Alive." *Khmer Times*, 15 July. Lu, Sheng. 2019. "WTO Reports World Textile and Apparel Trade in 2018." *FASH455 Global Apparel & Textile Trade and Sourcing*, 16 August.

———. 2020. "COVID-19 and U.S. Apparel Imports Updated: May 2020." *FASH455 Global Apparel & Textile Trade and Sourcing*, 6 May.

Mau, Dhani. 2020. "All the Fashion and Beauty Brand Closures and Bankruptcies Caused by the Pandemic." *Fashionista*, 17 August.

Maung, Ye Yint K. 2020. "COVID-19 Weaponized Against Unionists in Myanmar." *Tea Circle Oxford*, 9 July 2020.

Medina, Ayman F. 2020a. "Cambodia Issues Regulations for Businesses Impacted by COVID-19 and EBA." *ASEAN Business News*, 11 March.

———. 2020b. "Indonesia Issues Second Stimulus Package to Dampen COVID-19 Impact." *ASEAN Business News*, 18 March.

———. 2020c. "ASEAN Incentives to Counter COVID-19 Impact." *ASEAN Business News*, 20 March.

Mirdha, Refayet U. 2020a. "Orders are Finally Trickling in, But Garment Factories are Still Reaching Out for The Axe." *The Daily Star*, 14 July.

———. 2020b. "Misleading, Exaggerated, Dated." *The Daily Star*, 30 August.

Moniroth, Morm. 2020. "Close-Quarter Commutes, Covid-19 Risks Leave Garment Workers Worried." *VOD*, 8 May. Nagaraj, Anuradha. 2020. "With Creches Shut, Mothers Forced Out of Garment Factory Jobs in India." *Reuters*, 30 June. New Age. 2019. "Female RMG Workers in Bangladesh Deprived of Maternity Benefits: Study." *New Age*, 20 October.

Nguoi Lao Dong. 2020. "Không tăng lương tối thiểu vùng năm 2021?" *Thu Vien Phap Luat*, 6 August.

Nguyen, Huong. 2020. "Matsuka Corporation Highlights Vietnam's Appeal to Japanese PPE Manufacturers." *Vietnam Investment Review*, 3 August.

Nguyen, Jason and Quan Le. 2020. "Vietnam's Textile and Garment Industry Hit Hard By COVID-19." *East Asia Forum*, 19 May. Nilsson, Patricia and Emiko Terazono. 2020. "Can Fast Fashion's \$2.5tn Supply Chain Be Stitched Back Together?" *Financial Times*, 17 May.

Nitta, Yuichi. 2020. "Suu Kyi Bets on Coronavirus Stimulus With Little Room For Error." *Nikkei Asian Review*. 13 April.

► ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

- Ovi, Ibrahim H. 2020. "Home Minister: RMG Workers Cannot Leave Workplaces During Eid Holidays." *Dhaka Tribune*, 16 July.
- Oxfam. 2020. *Power, Profits, and the Pandemic: From Corporate Extraction for the Few to an Economy That Works For All*. Oxfam International. <https://www.oxfam.org/en/research/power-profits-and-pandemic>
- Paton, Elizabeth. 2020. "Garment Workers in Unions Fear for Their Jobs." *The New York Times*, 8 May.
- Peoples Dispatch. 2020. "Union Intervention Wins Back Garment Workers' Jobs in Myanmar." *Peoples Dispatch*, 12 August.
- Peytermann, Lucie and Hughes, Eléonore. 2020. "Cambodia Tightens Repression Under Virus Cover: Rights Groups." *The Jakarta Post*, 10 July.
- Philippines Department of Finance. 2020. "Gov't Economic Team Rolls Out P27.1 B Package vs COVID-19 Pandemic." *News & Views*, 16 March.
- Philippines Department of Labor and Employment (DOLE). 2020. "Labor Advisory No. 12."
- Politzer, Malia. 2020. "We Are On Our Own: Bangladesh's Pregnant Garment Workers Face the Sack." *The Guardian*, 9 July.
- Reaksmey, Hul. 2020. "Garment Manufacturers Want to Delay 2021 Minimum Wage Negotiations Due to COVID-19." *VOA*, 25 June.
- Rehman, Zia. U. 2020. "Sindh Govt Bars Employers from Laying Off Workers During Lockdown Period." *The News*, 24 March.
- Remington, Chris. 2020. "Countries Urged to Back EU's Cambodia Action." *Ecotextile News*, 24 July.
- RMG Bangladesh. 2020a. "Lager Units Hope to Achieve 80% Of Annual Target Due to Less Work Orders." *RMG Bangladesh*, 14 July.
- . 2020b. "About 600 RMG Factories at Risk of Unrest Before Eid-ul-Adha." *RMG Bangladesh*, 23 July.
- Salaverria, Leila and Melvin Gascon. 2020. "Relief Funds ere Displaced Workers Sought." *Inquirer News*, 15 March.
- Sedex. 2020. *Sedex Insights Report COVID-19 Impacts on Businesses*.
- SM Web Desk. 2020. "Details of Tripartite Agreement Reached To Pro-Rate Wages." *The Morning - Sri Lanka News*, 9 May.
- Society for Labour and Development (SLD). 2020. *Garment Workers in India's Lockdown*.
- Sovuthy, Khy. 2020. "Garment Factories Accused of Union Busting Under Cover of COVID-19." *Camboja News*, 22 May.
- Sutrisno, Budi. 2020. "Indonesia's Strategy to Combat COVID-19: What We Know So Far." *The Jakarta Post*, 3 April.
- The Economist. 2020. "The Philippines' Fierce Lockdown Drags On, Despite Uncertain Benefits." *The Economist*, 11 July.
- The Fashion Law. 2020. "Retail Woes: A Running List of Fashion Bankruptcies." *The Fashion Law*, 23 July.
- Times Online. 2020. "COVID-Hit Sri Lanka Not Ready to be Open for Work." *Times Online*, 22 April.
- Uddin, Akm Z. 2020. "Garment Workers' Salary Disbursement from Stimulus Package Starts from Today." *The Daily Star*, 3 May.
- UN Women. 2020. *COVID-19 and Ending Violence Against Women and Girls*. UN Women.
- Vietnam Textile and Apparel Association (VITAS) representative. 2020. Interview with Cornell New Conservations Project (NCP). 10 August.
- WageIndicator. 2020. "Corona Factory Survey Report." DecentWorkCheck.Org. <https://decentworkcheck.org/company-overviews/garment-factories-in-indonesia/garment-indonesia-data-visuals-covid-19-impact>
- Wathan, Min. 2020. "Myanmar Minimum Wage Decision Faces Three-Month Delay." *The Myanmar Times*, 20 May.
- Xinhua. 2020. "Team Europe Mobilizing 443 Mln Euros to Support Cambodia in COVID-19 Crisis." *Xinhua*, 11 June.

► ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គាត់ផ្គត់ផ្គង់ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

► ឧបសម្ព័ន្ធ ១ ៖ ការឆ្លើយតបរបស់រដ្ឋាភិបាល

► តារាង ក១ ៖ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការឆ្លើយតបរបស់រដ្ឋាភិបាលនៃបណ្តាប្រទេសមួយចំនួននៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក

ប្រទេស	ការបិទទ្វារករណីលើកលែង	ការបើកប្រាក់ឈ្នួល ឬការគាំទ្រប្រាក់ចំណូល ²⁴	ការការពារការងារ	ការដាក់ច្បាប់លើផែនការកំណត់ និងជំងឺកូវីដ ១៩	សន្និធិយកពិសោធន៍សហគមន៍ឧបត្ថម្ភធន
បង់ក្លាដេស	ការបិទរោងចក្ររហូតដល់ថ្ងៃទី ១៣ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ ប៉ុន្តែមានរោងចក្រប្រហែល ២.០០០ បានបើកដំណើរការឡើងវិញនៅចុងខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ (Adhikary & Bhattacharjee, 2020)	បើកប្រាក់ឈ្នួល ៦០% ដល់កម្មករដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យឈប់សម្រាកនៅអំឡុងខែ មេសា-កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ (Apparel Resources News-Desk, 2020) ដែលស្មើនឹង ៥៧ ដុល្លារ ផ្អែកតាមប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាចំនួន ៩៥ ដុល្លារ/ខែ សម្រាប់វិស័យកាត់ដេរដែលផលិតសម្លៀកបំពាក់រួចរាល់។	និយោជកមិនត្រូវបញ្ឈប់កម្មករមុនបុណ្យ Eid នៅបំណាច់ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ (Apparel Resources News-Desk, 2020)។	កម្មករត្រូវបានបញ្ជាឱ្យស្នាក់នៅក្នុងរោងចក្រ នៅអំឡុងបុណ្យ Eid (Ovi, 2020)។	កម្មវិធីរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យឯកជនសម្រាប់ការទូទាត់ប្រាក់ឈ្នួលរហូតដល់ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២១ ក្រោមអត្រាការប្រាក់ទាបជាងទីផ្សារ និងមានរយៈពេលសង ២ ឆ្នាំ (Udin, 2020; Hesani, 2020)។
កម្ពុជា	គ្មានការបិទទ្វាររោងចក្រជាផ្លូវការ (David, 2020)	រដ្ឋាភិបាលសម្រេចផ្តល់ប្រាក់ឈ្នួល ៤០ ដុល្លារ/ខែ និងស្មើនឹងនិយោជករួមចំណែក ៣០ ដុល្លារ/ខែ រហូតដល់បំណាច់ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២០ សម្រាប់កម្មករដែលត្រូវបានព្យួរការងារ ដែលសរុបចូលគ្នាស្មើនឹង ៣៧% នៃប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាក្នុងវិស័យកាត់ដេរ (១៩០ ដុល្លារ)។	ការបន្តបន្ថយលក្ខខណ្ឌនៃការព្យួរកិច្ចសន្យាការងារ (បន្តបើកប្រាក់ឈ្នួលមួយចំណែក) និងផ្អាកភាគទានធានារ៉ាប់រងសង្គមរហូតដល់ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២០ (DFDL, 2020a; Sutrisno, 2020)។	កម្មករអាចដាក់ច្បាប់លើដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ដោយគ្រាន់តែបង្ហាញសំបុត្រពេទ្យ។ កម្មករនឹងទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ១០០% នៅខែ ធ្នូ និង ៦០% នៅអំឡុងខែ មីនា ២០២១ ប៉ុន្តែមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលនៅអំឡុងខែ មិថុនា ២០២១ (FLA, 2020)	ការបន្ថយ (៣០%) ការបង់ពន្ធចំណូលសារពើពន្ធរហូតដល់រយៈពេល ១២ ខែ (ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២១) (Medina, 2020a)។
ឥណ្ឌូនេស៊ី	ការដាក់ចេញវិធានការតម្រូវឱ្យរក្សាគម្លាតសង្គមទូទាំងប្រទេស (ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០)។ បន្ទាប់មកគឺការអនុវត្តវិធានការតាមខេត្ត ប៉ុន្តែគ្មានការបញ្ជាឱ្យបិទខ្ទប់ (Chew, 2020)។	ទីភ្នាក់ងារសន្តិសុខសង្គមបានជួយផ្តល់ប្រាក់ឈ្នួលសម្រាប់រយៈពេល ៣ ខែ (ប្រែប្រួលតាមខេត្ត)។ West Java ៖ ៦៨ ដុល្លារ ស្មើនឹង ៥៥% នៃប្រាក់ឈ្នួល អប្បបរមា (ILO, 2020)	n/a	ការដាក់ច្បាប់លើដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ១០០% សម្រាប់រយៈពេល ៤ ខែ សម្រាប់កម្មករដែលសង្ស័យថាឆ្លង ឬបានឆ្លងជំងឺកូវីដ ១៩។	ការកាត់បន្ថយពន្ធចំណូលសារពើពន្ធ(៣០%) និងពន្ធចំណូលកម្មករ(១០០%) សម្រាប់រយៈពេល ៦ ខែ (ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២០) (Medina, 2020b)។
មីយ៉ាន់ម៉ា	ការបញ្ជាឱ្យបិទរោងចក្រនៅថ្ងៃទី១២-១៣ ខែ មេសា និងបើកទ្វារឡើងវិញនៅខែ ឧសភា ដោយស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យ។	ការគាំទ្រប្រាក់ឈ្នួលដោយសហភាពអឺរ៉ុប សម្រាប់កម្មករកាត់ដេរដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ៖ ៥៥ ដុល្លារ/ខែសម្រាប់អំឡុងខែ មេសា-មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ ស្មើនឹង ៦៥% នៃប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា។ ការកំណត់ប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាត្រូវបានពន្យារពេលយ៉ាងហោចណាស់រហូតដល់ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២០ (Wathan, 2020)។	n/a	ដាក់ច្បាប់លើបាន ៣០ថ្ងៃ/ឆ្នាំ រួមទាំងការកើតជំងឺកូវីដ ១៩ (Wathan, 2020)។ ការព្យាបាលផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រសម្រាប់កម្មករ (ឧ. ចត្តាឡីស័ក) រហូតដល់រយៈពេល ១២ ខែ និងទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ៦០% រហូតដល់ ១២ ខែ (ILO, 2020)។	រដ្ឋាភិបាលផ្តល់កម្មវិធីឧបត្ថម្ភធនដល់ឧស្សាហកម្មក្រោមអត្រាការប្រាក់ ១% (Nitta, 2020)។
ប៉ាគីស្ថាន	ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០ វិធានការបិទខ្ទប់ត្រូវបានបន្តរហូតដល់ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០	ការឧបត្ថម្ភប្រាក់ឈ្នួលចំនួន ១៨ ដុល្លារដល់កម្មករដែលត្រូវបានបណ្តេញចេញពីការងារ (Haider, 2020)។ ទោះបីជារដ្ឋាភិបាលសម្រេចថា ការសាយកម្មករត្រូវបានហាមឃាត់ក្នុងអំឡុងពេលបិទខ្ទប់ ហើយកម្មករមានសិទ្ធិទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាពេញលេញក្តី (ILO, 2020)។	រដ្ឋាភិបាលជាតិចេញបទបញ្ជា “មិនឱ្យនិយោជករសាយកម្មករ” និងត្រូវបើកប្រាក់ឈ្នួលពេញលេញដល់កម្មករក្នុងអំឡុងពេលបិទខ្ទប់/បិទរោងចក្រ (ILO, 2020)។	ដាក់ច្បាប់លើបាន ១៦ ថ្ងៃ ដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ៥០% និងច្បាប់ឈប់សម្រាកធម្មតា ១០ ថ្ងៃ ដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលពេញ (Rehman, 2020)។	រដ្ឋាភិបាលផ្តល់កម្មវិធីសម្បទានបណ្តោះអាសន្ន និងបន្ថយអត្រាការប្រាក់សម្រាប់និយោជកដែលមិនស្វែងរកកម្មករ និងបើកប្រាក់ឈ្នួលដល់កម្មករ (BR Web Desk, 2020)។

24 ទិន្នន័យស្តីពីប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាផ្អែកតាមអត្រាប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាក្នុង WageIndicator ៖ <https://wageindicator.org/salary/minimum-wage>

▶ ឯកសារសង្ខេបការស្រាវជ្រាវរបស់ ILO

ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងលើសង្គមក្រីក្រ ៖ តើជំងឺកូវីដ ១៩ កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ដូចម្តេចលើកម្មករកាត់ដេរ និងរោងចក្រកាត់ដេរនៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក?

ប្រទេស	ការបិទទ្វារករណីលើកលែង	ការបើកប្រាក់ឈ្នួល ឬការគាំទ្រប្រាក់ចំណូល ²⁴	ការការពារការងារ	ការដាក់ច្បាប់លើដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជំងឺកូវីដ ១៩	សន្ទនីយភាពឧស្សាហកម្មឧបត្ថម្ភធន
ហ្វីលីពីន	ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០ ការបិទខ្ទប់និងការរក្សាកម្លាតសង្គមត្រូវបានបន្តបន្ថយមួយផ្នែកនៅខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០២០។ ការរឹតត្បិតត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តរហូតដល់ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២០ នៅតំបន់មួយចំនួន (The Economist, 2020)	កម្មវិធីជំរុញសេដ្ឋកិច្ច CAMP បានផ្តល់ប្រាក់ឈ្នួលចំនួន ១០៣ ដុល្លារ មួយលើកសម្រាប់កម្មករទាំងអស់ដែលត្រូវបានកាត់បន្ថយការងារ ឆ្នើន ៦៨% នៃប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា ចំនួន ១៥១ ដុល្លារ/ខែនៅ central Luzon (Philippines DOLE, 2020)។ កម្មវិធីសន្តិសុខសង្គមគ្របដណ្តប់លើអត្ថប្រយោជន៍និកម្មភាព (ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុហ្វីលីពីន, 2020)។	n/a	បន្ថែមចំនួនថ្ងៃដាក់ច្បាប់លើក្នុងចំនួនថ្ងៃដាក់ច្បាប់ក្នុងមួយឆ្នាំ។	កញ្ចប់ជំរុញសេដ្ឋកិច្ច ARISE ផ្តល់ឧបត្ថម្ភធនប្រាក់ឈ្នួលដល់និយោជកជាច្រើន ការផ្តល់ការងារមានប្រាក់ឈ្នួលដល់កម្មករដែលបាត់បង់ការងារ កម្មវិធីគ្មានការប្រាក់និងការធានាកម្ចីសម្រាប់ធនាគារ (Cepeda, 2020)។
ស្រីលង្ការ	ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០ ការបន្តបន្ថយការបិទខ្ទប់មួយផ្នែកនៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ ប៉ុន្តែសកម្មភាពការងារក្នុងតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរី (FTZ) នៅតែបន្ត (AFP, 2020; Illanperuma, 2020)	ប៉ះប៉ូវការបាត់បង់ចំនួនថ្ងៃធ្វើការដោយសារផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ ១៩ ចំនួន ៥០% នៃប្រាក់ឈ្នួលគោល ឬយ៉ាងហោចណាស់ ៧៩ ដុល្លារ (SM Web Desk, 2020)។ ប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាបច្ចុប្បន្នក្នុងវិស័យកាត់ដេរគឺ ៦៦ ដុល្លារ-៨២ ដុល្លារ។	n/a	n/a	FTZ និងការកែច្នៃសម្រាប់ការនាំចេញ ត្រូវបានកំណត់ជាផ្នែក “សំខាន់” និង ត្រូវបានលើកលែងពីការបិទខ្ទប់ (Illanperuma, 2020)។
វៀតណាម	ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២០ ការបិទខ្ទប់ត្រូវបានបន្តបន្ថយនៅចុងខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០	កម្មករដែលត្រូវបានបណ្តេញពីការងារ បានទទួលប្រាក់ឈ្នួល ១ លានដុល្លារ (៤៣ ដុល្លារ/ខែ) សម្រាប់រយៈពេល ៣ ខែ។ កម្មករដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យសម្រាកការងារ ឬកម្មករដែលមានម៉ោងការងារតិច បានទទួលប្រាក់ឈ្នួល ១,៨ លានដុល្លារ (៧៧ ដុល្លារ/ខែ)។ និយោជកត្រូវចូលរួមភាគទានជាមួយ រដ្ឋាភិបាល ហើយប្រាក់ឈ្នួលសរុបដែលទទួលបាន មិនអាចទាបជាង ៨៥% នៃប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាក្នុងតំបន់ (ILO, 2020)។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា បានបោះឆ្នោតសម្រេចមិនបង្កើនប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាក្នុង	n/a	ដាក់ច្បាប់សម្រាកដោយមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ជំនួសឱ្យការរំសាយ។	និយោជកបានទទួលការអនុគ្រោះពន្ធដូចជា ការពន្យារពេលបង់ពន្ធនិងការទូទាត់ថ្លៃប្រើប្រាស់ដីសម្រាប់រយៈពេល ៥ ខែ កាត់បន្ថយអត្រាការប្រាក់ចំនួន ០,៥%-១% ផ្អាកការបង់ភាគទានអត្ថប្រយោជន៍សង្គម (Medina, 2020c)។

គម្រោងការងារសមរម្យក្នុងសង្គមក្រីក្រវិស័យកាត់ដេរ

ព័ត៌មានទំនាក់ទំនង

ការិយាល័យ ILO ប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក
United Nations Building
Rajdamnern Nok Avenue
Bangkok 10200, Thailand

T: +66 2288 1234
F: +66 2280 1735
E: BANGKOK@ilo.org
W: www.ilo.org/asiapacific